Nagyvárad, 1895. I. évfolyam 49. szám. Péntek, február 22.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Apácza-utca 3. sz.**

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség czimére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-belyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:
A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . 6 frt — kr.
Félévre . . 3 » — »
Negyedévre . 1 » 50 »
Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:
Egész évre . 8 frt — kr.
Félévre . . 4 » — »
Negyedévre . 2 frt — kr.
Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállítva:
Egész évre 10 frt — kr.
Félévre . . 5 » — »
Negyedévre . 2 » 50 »
Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr.

Az agrár-háboru Magyarországon.

IV.

A pénz.

II.

Kétségtelen, hogy a müvelt nemzetek mai nemzetgazdasági politikája alapelveiben hibás. Ilyen, az eredmény által tévesnek bizonyult elv, hogy az állam hatalma és gazdagsága előbbvaló a polgárok jóléténél. Mindig csodálkozom azokon a modern államférfiakon, akik a gazdasági válság megoldása végett nagy tudós képpel ajánlják a polgároknak, hogy többet dolgozzanak, uj jövedelmi források után kutassanak, hogy az államnak több adót fizethessenek. Hiszen a természetes józan ész diktálja, hogy az állam van a polgárokért és nem a polgárok az államért. Az emberek a történelem előtti korban bizonyára nem azért verődtek össze községekké, majd államokká, hogy egy zsarnokot teremtsenek maguknak, a mely véröket, erejöket kiszipolyozza, önállóságukat elrabolja, hanem hogy ezáltal saját jóllétüket, biztonságukat előmozditsák.

A másik hiba az individualizmus, melynél fogva az ujkori államok szabaddá tették az egyént tekintet nélkül arra, hogy gyönge-e az illető vagy erős és midőn e szabadság nevében minden korlátot lebontottak, a szabad ipar, szabad kereskedés, szabad verseny alapján egy iszonyu társadalmi harczot teremtettek meg, melyben az anyagi és szellemi munka föltétlenül áldozatául esik a pénz mindent kizsákmányoló hatalmának.

Mert nincs igazok az ultra-szocziálistáknak, midőn a termelés képességét megtagadják a tőkétől; de föltétlenül igazuk van a mérsékelt szocziálistáknak, midőn azt állitják, hogy a pénz csak annyiban lehet képes a termelésre, a mennyiben vagy a természettel, vagy az anyagi, vagy pedig a szellemi tőkével jő összeköttetésbe. A pénz amint tudjuk csak egy fiktiv csereeszköz, akinek tehát megtakaritott pénze van, az valamely korábban végzett fölös munkát (a mit t. i. az életföntartásra szükséges munkamennyiségen fölül végzett) csereeszközzé, pénzzé átalakitva magának mintegy elraktározott. — De valamint a magtárba helyezett gabona mindaddig, mig a földbe nem jő, nem hozhat uj kalászokat: ugy az ilyen elraktározott munka, vagyis a pénz sem hozhat gyümölcsöket, mindaddig, mig a termelőképes javakkal t. i. a természettel, a fizikai vagy a szellemi munkával nem lesz összekötve.

Az ilyen pénz hasonlit a mótorhoz, mely csak akkor végezhet hasznos munkát, ha egy más géppel összekapcsolják.

Midőn tehát mégis azt látjuk, hogy ez a mozgó tőke, mely semmiféle produktiv javakkal nincs összekötve, az ugynevezett pénzpiaczon, a tőzsdén mégis milliókat nyer: nagyon természetes, hogy ezeket a milliókat a termelőképes javaktól veszi el, tehát megrabolja a munkát, a természetet, a tudományt és a művészetet.

Sokan talán azzal az ellenvetéssel hozakodnak elő a mozgó tőke manipuláczióinak védelmére, hogy az üzleti szellem, tehát a szellemi tőke produkálja ezeket a milliókat. De ez esetben a hires Somoskeőy genialis csalásai ugyanazzal a joggal sorolhatók a produktiv szellemi tőke rovatába. — Mert azt kérdem, hogy alapjában véve mi különbség van a nevezett úrnak csalásai és a között, midőn X. Y. börzianer elad 20,00 mm. buzát akkor, midőn egy szem buzája sincs? — Vajjon az emberiségnek minő anyagi vagy szellemi szükségletét elégitik ki azok az urak a börzén, midőn egész életüket papirok adásával és vételével töltik el?

Az erkölcsi fogalmak eltorzulását semmisem bizonyitja jobban, mint midőn azt tapasztaljuk, hogy vannak emberek, akik a mozgó tőke 100 és 1000%-es *„termelését“* az üzleti szellem eredményének veszik és annak jogosultságát vitatják. A tény az, hogy ma nem csak az egyesek, de a praxisban maga az állam is a csalásnak bizonyos fokig helyet ad a produktiv szellemi tőkék között. Habár ez szavakba nincs ugyan foglalva; de a praxisban, az emberek általános fölfogásában, sőt magában a modern büntető kodexek paragrafusaiban ott lappang, sőt igen nagy szerepet játszik. Ezt is a szabad verseny hozta magával. Mert a létért való küzdelemben minden fegyver jó, mely czélra vezet, csak finom legyen. Mert a furkós bot börtönbe visz, de a finom toledói penge megszerzi az emberek tiszteletét.

Egészen más az, midőn valaki elraktározott munkaerejét, vagyis pénzét kölcsön adja egy olyan embernek, aki azt a természettel, saját fizikai vagy szellemi munkájával hozza kapcsolatba. Akkor természetszerüleg productivvá, termőképessé tette pénzét. Vagyis X. odakölcsönözte az ő mótorját, hogy Y. azt saját cséplőszekrénye, vagy varrógépe, vagy könyvsajtója elé fogja. Ebben az esetben mindketten jogot szereztek a munka által termelt javakra.

Csak az a kérdés, hogy milyen arányban osztozkodjanak? —

És itt van a mai nemzetgazdaságtan harmadik nagy hibája. Mert ez a másik gép elé fogott mótor, vagyis a valóban termelőképes erőkkel összekötött tőke, melyet egyszerüen kötött tőkének is nevezhetünk: ez is a jogosnál sokkal többet követel magának.

Hogy az előbbi példánál maradjak, a könyvsajtó tulajdonosa, midőn könyvsajtóját, szakértelmét és munkáját adja a vállalathoz, azonfelül a koczkázatot is ő viseli bizonyára meg van csalva, midőn a jövedelemnek csak a felét, vagy talán még kevesebbet kap. — Pedig a modern államokat betöltő elégedetlenségnek és a pauperismusnak egyik oka abban rejlik, hogy a kötött tőke igényei tulnagyok a munkával szemben.

És ez önként következik az előbbiből.

A pénz nem lehetne olyan követelő a munkával szemben, ha meg volna akadályozva abban, hogy tömegének egy tekin-

télyes része kivonassék eredeti rendeltetésétől t. i. a valódi termelőképes erőkkel való összeköttetéstől. — Mert mindaddig, mig a pénzpiaczon fikcziós manipulácziók, magyarul: csalások által lehetséges lesz 100 és több százalékra megforgatni a pénzt, addig ez az »üzlet« oly nagy mennyiségü tőkéket fog lekötve tartani, hogy a meglevő pénzkészletnek csak egy elégtelen része marad meg mótornak. Igy aztán ezen a téren a kinálat sohasem elégitheti ki a keresletet. Vagyis a a kötött tőke is tekintélyesen hozzájárul az osztalékhoz való tulnagy igényeivel a munka kizsákmányolásához a pauperizmus terjesztéséhez.

Nagyon jól tudjuk, hogy a tőzsdei manipulácziók orvoslása minő nehézségekkel jár a modern, eladósodott államokra. De másutt régen belátták ennek szükségét és meg is kezdték a harczot a mozgó tőke ellen: a tőzsde-adó behozatala és a tőzsde-ügyletek megrendszabályozása által. Nálunk még semmi készülődés. Pedig Magyarországon életkérdés ez a dolog, mert nálunk a szocziálizmus — melyet a modern nemzetgazdasági politika teremtett — a legveszélyesebb alakjában lépett fel a földmüves osztálynál.

Akár békés uton, akár erőszakosan fogja megoldani a társadalom ezt a válságot: a megoldás csak akkor lesz szerencsés, ha az uj állam a gyengébbek védelmének alapjára helyezkedik az erősekkel szemben. Ha a munkásnak megadja a maga megérdemelt jutalmát, mert a tisztességes megélhetéshez, jogos igényeinek kielégitéséhez mindenkinek joga van. A jövő társadalmában a pénz csak mint kötött tőke szerepelhet a termelő erők között és ezáltal természetszerüleg helyre lesz hozva az egyensuly a kereslet és kinálat között.

Wlassics Gyula a herczegprimásnál.

A közoktatásügyi miniszter — mint már jelentettük — látogatást tett a herczegprimásnál. A herczegprimásnak a sok beszéd mostani gyengélkedő állapotában tilos és igy az a hir, hogy a primás és a miniszter közt ez alkalommal politikai konferenczia volt, alaptalan.

Az állami anyakönyvvezetés és a papság.

Nagy feltünést kelt Tolnamegyében az, hogy Pécsy József tolnai prépost-plébános egy gróf Széchenyi Sándor főispánhoz intézett levelében lemondott az évek óta viselt megyei közigazgatási bizottsági tagságáról. A prépost azzal indokolja kilépését a bizottságból, hogy az állami anyakönyvvezetésről szóló törvény 7. §-a szerint »lelkész, illetőleg rabbinus nem választható meg anyakönyvvezetőnek, de még helyettesnek sem.« Ezen törvény és a belügyminiszter ismeretes körrendelete szerint a közigazgatási bizottságokra van bizva annak eldöntése hogy kik legyenek ezután az anyakönyvvezetők s ezért »könnyen érthető — ugymond Pécsy kanonok lemondó levelében — hogy nem vehetek részt ezen bizottságban, mely a Szent-István első magyar apostoli király idejéből reánk szükség gyanánt maradt hivatalból kizárja, lehet mondani, degradálja a papságot. 800 éven át pontosan, lelkiismeretesen és általában ingyen, minden jutalom nélkül viseltük ezen hivatalt. Nem vehetünk tehát részt ennek elkobzásában.«

A pápa neheztelése.

A »Neue Freie Presse« után bejárta a magyar sajtót az a hir, hogy a pápa Schönborn bibornok előtt rosszalását fejezte volna ki az osztrák antiszemita és keresztény szocziális mozgalmak miatt. Budapesti tudósitónk is megküldte lapunknak, tegnapi számunkban meg is jelent. Dementit még nem olvastunk róla, de előre is mondhatjuk, hogy az egész csak a »Neue Freie Presse«-nek egy igen-igen kövér kacsája. E hir megczáfolására elég felemliteni csak azt, hogy a pápa két hét előtt a Lichtenstein herczeg elnöklete alatt gyülésező osztrák ker. szocziális egyesületre áldását küldte. XIII. Leó pápa két hét alatt nem változtatja véleményét.

A würtembergi czentrumpárt diadala.

Emlitettük már, hogy Würtembergben most voltak a képviselőválasztások. Ez alkalommal lépett fel először a czentrum és 70 mandátum közül 76-ot nyert el. Most vesszük a hirt, hogy a pótválasztásokon 7 helyen jutott mandatumhoz az uj párt és igy elnyerte az összes mandátumok egyharmadát, pedig a katholikusok az összes lakosságnak egyharmadát sem képezik. E választásokkal kapcsolatban még érdekesebb az a hir, hogy a protestansok közül 1600-nál többen szavaztak a szoczialista jelöltekre és még feltünőbb az, hogy Rottweilban az államtisztviselők is a szocziáldemokrata jelöltre szavaztak. Tehát inkább a szocziálisták — mint a czentrum. Rászavaznának ezek talán az ördögre is inkább, mint a katholikusokra. És mégis a katholikusok a türelmetlenek, akik ez alkalommal is (ahol nem volt czentrum-párti jelölt) a protestánsokra szavaztak inkább, de szocziálista jelöltre egy kath. sem szavazott. És azért mégis azt mondják, hogy a katholikusok szövetkeztek a szocziálistákkal!

Kelletlen bók a liberálisoknak!

Magyarország politikai pártjainak mostani vajudása közben, legkivált a függetlenségi és 48-as párt azon iparkodik, hogy valamely végleges és tiszta álláspontra és helyzetbe jusson. Könnyen kitalálható okokból, egyelőre a néppárt nem kell neki, hanem azután még sokkal inkább kiván a liberális párt ellen frontot csinálni.

Igen érdekes és egyszersmind fölötte jellemző azon kijelentés, melyet legutóbb a veszprémi függetlenségi párt elvhü része a nyilvánosság elé bocsátott.

A kijelentés fontosabb pontjai igy hangzanak:

*

Elvtársak!

Ne hagyjuk cserben a nemzet függetlenségéért és nagy nemzeti eszmék kiküzdéséért lobogtatott s anynyi nehéz politikai harczon át becsülettel megvédelmezett függetlenségi zászlót!

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA:

Egy kis tévedés.

— A »Tiszántúl« eredeti tárczája. —

Délfelé történt, hogy Andor fütyörészve, gondtalanul ment haza hivatalából, midőn a lépcsőnél egy hordár utját állta — levelet adva át neki.

Hogy honnét — s kitől jött? — Nem is kérdezé. S a hordár fölöslegesnek tartván magát, a jó borravaló kiséretében távozott.

— De minek is kérdezte volna? — Kalandvágyó, dobogó szive azt sejteté vele — hogy Ő irta, Ő — az imádandó szép, kaczér menyecske — kivel régóta szemügyre vették egymást.

Andor képzelődő volt; tagadhatatlan, hogy érdekes külsővel is birt — de ő tán a valónál is többet képzelt.

Végre! mondá, szerencse föl! A szép asszony nem tud ellentállani — megunta az utczai par distance ösmeretséget.

— Ah! s mily kedves hely hova találkára hiv — a szigeten levő pavillonba, — ott nagyon kellemes — tét á tét-nek nézek elébe — végre hallhatom majd kedves hangját.

— Hisz tudtam én ezt rég, hogy a jég, mely már olvadásnak indult, végre — engedni fog.

De mily titokszerü, nevének még csak kezdő betüjét sem irta ide.

— Eh! de mit bánom én — e szigoru incognitót. — S alig várta a délutáni 3 órát, hogy ott lehessen.

Végre — készülhetett, s midőn átöltözve a tükör előtt szemlélé magát, olyasmit mormogott, hogy ő a szerencse fia.

Délután három óra felé kocsira ült s gyors ügetésbe hajtatott, két urat látott csak a magányos sétány felé menni — kiknek egyike kiváncsian nézett a kocsi belsejébe. — De Andor annyira elmerült gondolataiba, hogy mit sem vett észre.

A fasor elejénél leszállott s gyors léptekkel ment a pavillonhoz. Képzelhető, mily dobogó szivvel s reszkető kézzel nyitotta föl annak ajtaját. Még lélegzete is elállott, midön a sürün lefátyolozott hölgyet megpillantá; de mielőtt egy szót is szólhatott volna a hölgy kezdte meg a beszédet.

Hangját ugyan még nem igen hallá a sokat bámult asszonykának, — de képzeletében azt lágyan-ezüst csengésünek vélte.

S fájdalom! ime egy csalódás — e hang erős, majdnem kellemetlenül rekedtes volt, midőn magát merészségeért mentegette.

Andor azt gondolá, hogy lehet ily szép asszonynak nem kellemes hangja. — No de ezt is mellékesnek találva — a hölgy mentegetődzésére udvariasan felelé, hogy biztositja, miszerint ez élete legboldogabb napja.

Hanem valami elszomoritót tapasztalok asszonyom, nem elég, hogy levelét anonym küldte, hanem Ön is álarcz alá rejtőzve közeledik hozzám.

— Oh asszonyom! könyörgöm, le azzal a fekete fátyollal, mely oly bájos szempárt takar milyet életemben még nem voltam szerencsés látni, csak a mióta . . .

De szavát be nem végezheté, mert a pavillon ajtaja megnyilt s rajta azon kivánesi ur lépett be — ki a kocsiban ülő Andort már megfigyelte.

A belépővel egy ideig farkas szemet nézett — mig annak szigoru s megrovónak látszó tekintete az Andor háta mögött álló nőre esett.

— Hermin! mily iszonyu helyzet ez?

Andor is megfordult, hogy a nőre tekintsen.

Ah! de mi ez? — szemét tágra nyitva — az előtte álló nőre bámészkodott. Hisz ez nem ő — ez egy rút vén leány — kit barátai viczczeiből már ösmert.

Most jött csak észre, ime a kelepcze s ő meggondolatlanul, esztelenül neki rohant.

De ki ne tette volna helyzetében? Végre gunyosan kaczagva tört ki: No ez ugyan furcsa kis tréfa, — szeretném ha magyarázatot kapnék.

Az apának (mert az volt) haragos tekintete szikrákat hányt s mondá:

— Ugy uram, ön ezt tréfának veszi, midőn egy szegény apa vérző szivvel leánya tisztességes hirnevét sárba tiporva látja, melyet annyi éven át . . .

— Atyám, — kiáltott közbe Hermin, ki megijedni látszott e kényes thémától.

Andor megérté e fölkiáltást, mert különösen mosolygott s a nőhöz fordult:

— Kisasszony! itt egyedül csak ön menthet ki, ha elmondja cselekedetét, azaz — ösmerje be, hogy egy névtelen . . .

Az apa félbeszakitá:

— Oh uram! ez mind üres mentség, ez nekem mit sem használ. Én leányomat e félreeső helyen egy fiatal emberrel itt találom, s

Az uj néppárttal szövetkezni nem szabad, mert 67-es közjogi alapon szervezkedett s a liberális eszmékkel és törekvésekkel pedig nyilt ellentétben áll.

A szabadelvü párttal mint régi esküdt ellenségünkkel a politikai tisztesség megsértése nélkül szintén *nem léphetünk még csak fegyverbarátságra sem,* mert mig egyrészről e párt leghazafiasabb törekvéseink megvalósitásának mindig ádáz ellensége volt, addig másrészről *e pártnak e pusztán hatalmi érdek megmentése czéljából tehát csak alkalom és ötletszerüen előrántott liberálizmusa iránt is a legcsekélyebb bizalommal viseltetnünk nem lehet.*

A politikai hullámzások közt követendő ut tehát csakis a következetes és elvhü politikának az utja lehet. Minden alkudozás, a kárhozatos és végzetes 67-iki kiegyezési alapon álló bármely politikai párttal való szövetkezés csak vészthozó lehetne pártunkra s annak becsületes multjára.

Bizzunk elveink tisztaságában és varázserejében. Hiszen a közel mult is fényesen igazolta azok nagyságát és horderejét. Hiszen láttuk, hogy *elveink csak egy alárendelt részének mint végső mentő eszköznek átvétele is alkalmas volt arra, hogy abban az elkorhadt és méltán veszni tért szabadelvü pártban az élet utolsó felvillanását még egyszer — de bizonynyal utoljára — előidézze.*

Lapszemle.

Budapest, 1895. február 20.

A **Magyar Állam** a XIII. Leónak pápává megválasztatásának évfordulója alkalmából, üdvözli a pápát és Isten áldását kéri reá, hogy a jövő küzdelmeiben is oly méltóan állja meg helyét, mint eddig.

A **Hazánk** a meghiusult fuzióról czikkezik, itt elmondja, hogy a kormányelnök kereste fel az ellenzéki pártvezéreket, hogy a fuzionális tárgyalásokat megindituák. Bánffy sietett kijelenteni, hogy a párt programnak azt a részét, mely a katonai természetü követelésekre vonatkozik a tárgyalásokba belevonni nem hajlandó. Ez a rideg álláspont a politikai levegőt egyszerre megtisztitotta a fuzionális ragálytól. Igy tehát a fuzió meghiusult.

A **Magyarország** azt mondja vezérczikkében, nogy a protestánst és katholikust nem lehet összetartani egyházpolitikai vitákkal és reminiszczenczziákkal, mert éppen az üzte szét őket, hanem erős közjogi politikával és küzdelemmel az országgyülésen és a hazában. Akczió kell. Kapotsfy intéző bizottsága egy akczió-bizottság, mely az elhanyagolt vidéket, vármegyéről-vármegyére, kerületről-kerületre, városról-városra, bejárja, fölriasztja, szervezi és aztán kezéből az összeköttetés szálait ki nem bocsátja.

A **Magyar Hirlap** megtámadja a római kuriát, hogy Magyarországgal szemben nem tud lemondani hübéresi igényeiről, s a nunczziusok mindig ezt a törekvését szolgálják. De azért soha sem sikerült a nemzetet kulturharczba belevinni, s ez most sem fog sikerülni. De hogy a törekvés megvan, ez fontos dolog. S azután Kálnokyt vádolja, hogy ugyancsak szántja a kulturharcz talaját. S azután felhivja a magyar kormányt, hogy befolyásával terelje a helyes utra.

A **Nemzeti Ujság** az alföldi inségről czikkezve elmondja, hogy a kepviselőház is tudomásul vette, hogy a gazdag Alföldön is pusztit már a társadalom réme, az inség. Maga a kormány is kénytelen volt beismerni, hogy a pusztitó inségről hivatalosan is tudomásai vannak. Azonban a képviselők által megszavazott egy napi dijjal nem elégedhetik meg az ország. Joga van a kormánytól, valamint a politikus uraktól valami más egyebet is várni, amely a terjedő nyomor megelőzésében állna. Ez az inség nem egy véletlen elemi csapásnak következményei, ennek gyökerei közgazdasági politikának évtizedes mulasztásaiba kapaszkodnak, mely a mezőgazdasági érdekek elhanyagolásával egyoldalu merkantil irányban fejlődött.

Az **Egyetértés** a hódmező-vásárhelyi képviselőnek az országházban ma előterjesztett javaslatáról ir, mely szerint a képviselők egy napi dijaikat ajándékozzák a hódmező-vásárhelyi inségesek számára. — Ezen inditványt el is fogadták. Mivel azonban az országban nemcsak a hódmezővásárhelyi nép éhezik, ha nem az egész birodalomban, oda módositották, hogy az összes képviselők napidijait, — mely 3970 frtot tett ki — az ország inséges népének segélyezésére juttatják. A képviselőház ezen mai elhatározásával csak példát óhajt szolgáltatni a társadalomnak, mely könyörületességét hatalmasabb emberbaráti tényekkel is bebizonyitja.

A **Budapesti Hirlap** az alföldi inségről czikkezik és elmondja, hogy az alföldi inség rémületbe ejti az országot. Az országgyülés mégis csak egy napi díját adja oda az éhezőknek, miért nem szavazhatta volna meg tiz napit? Mi az a napidij azokhoz a kegyetlen mulasztásokhoz képest, a melyekkel terhelve van az alföldi munkás népre nézve a törvényhozás.

A **Pesti Hirlap** is az inségről és szentimentalizmusról czikkezik, ebben magasztalja a képviselők »szép« cselekedetét, hogy egy napi illetményüket letették a haza oltárára. Felajánlották egész Magyarország inségeseinek s nem mint Endrey képviselő tervezte, Hód-Mező-Vásárhely magyar inségeseinek. Tovább megjegyzi: ne vegye azonban senki zokon, ha mi ennek a dolognak ezen szentimentális oldalát nem tartjuk valami nagyra.

A **Pesti Napló** a fuzióról czikkezik és ebben elmondja, hogy a Bánffy kabinet fuzió nélkül megy az appropriácziós vita elé. E vita mégis aligha lesz heves, és kevésbé végzetes Bánffy kabinetjére nézve. Bánffy komoly és őszinte kisérletet tett a fuziónak legalább részletes megvalósitására. Vállalkozása nem sikerült, mert nem sikerülhetett. A közigazgatási reformok sincsenek oly stádiumban, hogy a közjogi alapon álló pártok fuzióját nyakra-főre siettetnék.

A **Nemzet** Erdély és az ultramontánizmusról czikkez, melyben Ugront, Barthát és Györffyt elitéli, hogy Magyarországot függetlenné akarja tenni Ausztria irányában, de Róma tartományává. Erdély szempontjából tiltakozik, hogy Erdélyt ultramontán kisérletek szinterévé alázzák.

A **Neues Pester Journal** az osztrák parlamenttel foglalkozik és ismerteti annak jövő munkaprogrammját s hogy minő meglepetésekre lehet kilátás az osztrák politikai viszonyok terén.

A **Pester Lloyd** a napirenden lévő hódmező-vásárhelyi inségesek ügyét tárgyalja.

Biharmegye közügyei.

Rendkivüli megyei közgyülés.

— 1895. febr. 21. —

Csekély érdeklődés mellett folyt le tegnap délelőtt a megyeház nagytermében a vármegye rendkivüli közgyülése. Napirendre mindössze csak három tárgy volt kitüzve, melyek közül csupán a harmadik keltett némi érdeklődést, mikor az alispán előterjesztette a Feszty Árpáddal kötött szerződést a milleniumra festendő kép tárgyában.

---

tudom, meggyőződésem, egyikök részéről sem volt ez a véletlen müve.

Andor még most sem tudta fölfogni, hogy mily kényes helyzetbe jutott s csak vállait vonogatva, komikusan együgyü arczot csinált.

Az apa s leány mintha egyetértő pillantást váltott volna, folytatá:

— Egy barátommal erre sétáltam, midőn láttam önt kocsin erre jönni, a szigeten leszállani s eltünni, nem tudom mily kivánesiságtól üzetve, vontam erre barátomat, ki most ide künn állva hallja e jelenetet. S oh jaj nekem! a kivánesiságom saját vesztemre, szégyenemre szolgált. Ime uram, itt áll e leány kinek tisztességes hirnevén folt esett s ezt nemcsak a kétségbeesett apa tudja, de tudja ön is, más is, ki szintén fültanuja ez esetnek.

Andor most már hevesen kifakadt:

— Nekem mindegy, én tévedésnek vagyok áldozata. Isten önökkel, — s gyors léptekkel az ajtó felé tartott — de az apa föltartóztatá s ugy látszott, mintha ő nagysága is egy önkénytelen mozdulatot tett volna.

Az apa más hurokat kezdett pengetni:

— Uram — látom arczából, hogy ön jellemes ember s nem akarja, hogy egy kétségbeesett apa a végsőre határozza magát. Ime tegye azt, mit tudom bensejében a tisztesség szava, lelkiismerete parancsol — vegye nőül leányomat.

Andor azt sem tudva, hogy mit mond — csak utána hebegé: a — le—á—nyát? — —

Kinos jelenet volt ez, az apa s leány — hol egymásra, hol a szegény törbe esett Andorra néztek, — ki egy eszmétől megkapatva, bizva jelmondatába (mely most ugyan cserben hagyta) hogy ő a szerencse fia — ezt felelte végtelen komikus arczczal:

— Legyen. — —

*

Egy hó mult el, hogy Andor boldogtalan vőlegénye volt a város legcsunyább, leghervadtabb leányának, komikus helyzetét tudták ösmerősei s ő maga vicczelődött fölötte legjobban. Hermina pedig büszke volt furfangos eszére, — de egy dicsérendő gyöngéje is volt: szerette Andort, no meg hát a férjhezmenés ideje is rég megjött már, bár atyja ezt legtöbbet emlegete, nem ép gyakran, csak minden hét évben.

Az esküvő már rég meglehetett volna, mert kelengyéjét csak elő kellett szednie, mely már 20 év óta benaftalinozva parlagon hevert, de Andor három hónapot kötött ki az esküvőig. Ritkán látogatá meg menyasszonyát, akkor is rövid időre.

Egy izben emlité előtte, hogy szereti a zenét s nem kis csodálkozására a következő alkalommal már skálázva találta oldalán egy vén zongora mesterrel s ki, mint észrevette nagy bámulója menyasszonyának s ugyancsak laposakat pislant reá parókája alul, mi Andort a nevetésre készteté.

Ő még ma sem tudta, mint fog cselekedni, de azt érzé, hogy e házasságnak nem lehet, nem szabad létrejönnie.

— Ő a fiatal élet, erős ember egy vén feleség mellett.

E naptól kezdve ugy látszott valamely határozott tervet szőtt, gyakrabban jött s különösen a zongora órák alatt.

Herminnek is föltünt ez; eleinte a zenének tulajdonitá, majd ismét egy elejtett szavából más következtetésre jött.

— Mily furcsán hangzik — de tény, hogy Andor egy alkalommal szerelemről beszélt vele s akarva vagy sem, hangsulyozta, hogy a féltékenység azt csak növeli; Hermin szeme — mely hasonló volt egy pislogó mécseshez — nagyot villant s ekkor találta meg a rejtély nyitját, gondolva, hogy Andort a féltékenység hozta a zongora órákra. Ha józanabbul tudott volna okoskodni, ilyet nem gondol. A parókás vén ember s Andor vetélytárs.

— S kiért? . . .

Ő érte.

Ez mind igen satiricusan hangzik, de egy idő óta nagyon is merész gondolatai voltak; tehát enyelgett a vén emberrel s Andor pedig elégedetten dörzsölgeté kezeit.

*

Egy napon a zongora mester női vonásokkal irt levelet kapott, melyben 3 óra délutánra a szigeti pavillonhoz volt rendelve; nem is ment el zongora órát adni, mert ugy hitte, a dolog mindjárt veszit érdekességéből; mert a fölött nem is kétkedett, hogy e sorokat Hermin irta s bizonyos küszkeséggel gondolá, hogy a csinos fiatal vőlegény mennyire ki lesz játszva ő miatta.

Hermin ugyan az nap délben nagy izgatottan bontott föl egy neki érkezett anonym levelet, mely igy szólt:

»Kisasszony! ha meg akar győződni vőlegénye hütelenségéről, ugy menjen délután három s négy óra között a szigeti pavillonba, ott

télyes része kivonassék eredeti rendeltetésétől t. i. a valódi termelőképes erőkkel való összeköttetéstől. — Mert mindaddig, mig a pénzpiaczon fikcziós manipulácziók, magyarul: csalások által lehetséges lesz 100 és több százalékra megforgatni a pénzt, addig ez az »üzlet« oly nagy mennyiségü tőkéket fog lekötve tartani, hogy a meglevő pénzkészletnek csak egy elégtelen része marad meg mótornak. Igy aztán ezen a téren a kinálat sohasem elégitheti ki a keresletet. Vagyis a a kötött tőke is tekintélyesen hozzájárul az osztalékhoz való tulnagy igényeivel a munka kizsákmányolásához a pauperizmus terjesztéséhez.

Nagyon jól tudjuk, hogy a tőzsdei manipulácziók orvoslása minő nehézségekkel jár a modern, eladósodott államokra. De másutt régen belátták ennek szükségét és meg is kezdték a harczot a mozgó tőke ellen: a tőzsde-adó behozatala és a tőzsde-ügyletek megrendszabályozása által. Nálunk még semmi készülődés. Pedig Magyarországon életkérdés ez a dolog, mert nálunk a szocziálizmus — melyet a modern nemzetgazdasági politika teremtett — a legveszélyesebb alakjában lépett fel a földmüves osztálynál.

Akár békés uton, akár erőszakosan fogja megoldani a társadalom ezt a válságot: a megoldás csak akkor lesz szerencsés, ha az uj állam a gyengébbek védelmének alapjára helyezkedik az erősekkel szemben. Ha a munkásnak megadja a maga megérdemelt jutalmát, mert a tisztességes megélhetéshez, jogos igényeinek kielégitéséhez mindenkinek joga van. A jövő társadalmában a pénz csak mint kötött tőke szerepelhet a termelő erők között és ezáltal természetszerüleg helyre lesz hozva az egyensuly a kereslet és kinálat között.

Wlassics Gyula a herczegprimásnál.

A közoktatásügyi miniszter — mint már jelentettük — látogatást tett a herczegprimásnál. A herczegprimásnak a sok beszéd mostani gyengélkedő állapotában tilos és igy az a hir, hogy a primás és a miniszter közt ez alkalommal politikai konferenczia volt, alaptalan.

Az állami anyakönyvvezetés és a papság.

Nagy feltünést kelt Tolnamegyében az, hogy Pécsy József tolnai prépost-plébános egy gróf Széchenyi Sándor főispánhoz intézett levelében lemondott az évek óta viselt megyei közigazgatási bizottsági tagságáról. A prépost azzal indokolja kilépését a bizottságból, hogy az állami anyakönyvvezetésről szóló törvény 7. §-a szerint »lelkész, illetőleg rabbinus nem választható meg anyakönyvvezetőnek, de még helyettesnek sem.« Ezen törvény és a belügyminiszter ismeretes körrendelete szerint a közigazgatási bizottságokra van bizva annak eldöntése hogy kik legyenek ezután az anyakönyvvezetők s ezért »könnyen érthető — ugymond Pécsy kanonok lemondó levelében — hogy nem vehetek részt ezen bizottságban, mely a Szent-István első magyar apostoli király idejéből reánk szükség gyanánt maradt hivatalból kizárja, lehet mondani, degradálja a papságot. 800 éven át pontosan, lelkiismeretesen és általában ingyen, minden jutalom nélkül viseltük ezen hivatalt. Nem vehetünk tehát részt ennek elkobzásában.«

A pápa neheztelése.

A »Neue Freie Presse« után bejárta a magyar sajtót az a hir, hogy a pápa Schönborn bibornok előtt rosszalását fejezte volna ki az osztrák antiszemita és keresztény szocziális mozgalmak miatt. Budapesti tudósitónk is megküldte lapunknak, tegnapi számunkban meg is jelent. Dementit még nem olvastunk róla, de előre is mondhatjuk, hogy az egész csak a »Neue Freie Presse«-nek egy igen-igen kövér kacsája. E hir megczáfolására elég felemliteni csak azt, hogy a pápa két hét előtt a Lichtenstein herczeg elnöklete alatt gyülésező osztrák ker. szocziális egyesületre áldását küldte. XIII. Leó pápa két hét alatt nem változtatja véleményét.

A würtembergi czentrumpárt diadala.

Emlitettük már, hogy Würtembergben most voltak a képviselőválasztások. Ez alkalommal lépett fel először a czentrum és 70 mandátum közül 76-ot nyert el. Most vesszük a hirt, hogy a pótválasztásokon 7 helyen jutott mandatumhoz az uj párt és igy elnyerte az összes mandátumok egyharmadát, pedig a katholikusok az összes lakosságnak egyharmadát sem képezik. E választásokkal kapcsolatban még érdekesebb az a hir, hogy a protestansok közül 1600-nál többen szavaztak a szoczialista jelöltekre és még feltünőbb az, hogy Rottweilban az államtisztviselők is a szocziáldemokrata jelöltre szavaztak. Tehát inkább a szocziálisták — mint a czentrum. Rászavaznának ezek talán az ördögre is inkább, mint a katholikusokra. És mégis a katholikusok a türelmetlenek, akik ez alkalommal is (ahol nem volt czentrum-párti jelölt) a protestánsokra szavaztak inkább, de szocziálista jelöltre egy kath. sem szavazott. És azért mégis azt mondják, hogy a katholikusok szövetkeztek a szocziálistákkal!

Kelletlen bók a liberálisoknak!

Magyarország politikai pártjainak mostani vajudása közben, legkivált a függetlenségi és 48-as párt azon iparkodik, hogy valamely végleges és tiszta álláspontra és helyzetbe jusson. Könnyen kitalálható okokból, egyelőre a néppárt nem kell neki, hanem azután még sokkal inkább kiván a liberális párt ellen frontot csinálni.

Igen érdekes és egyszersmind fölötte jellemző azon kijelentés, melyet legutóbb a veszprémi függetlenségi párt elvhü része a nyilvánosság elé bocsátott.

A kijelentés fontosabb pontjai igy hangzanak:

*

Elvtársak!

Ne hagyjuk cserben a nemzet függetlenségéért és nagy nemzeti eszmék kiküzdéséért lobogtatott s anynyi nehéz politikai harczon át becsülettel megvédelmezett függetlenségi zászlót!

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA:

Egy kis tévedés.

— A »Tiszántúl« eredeti tárczája. —

Délfelé történt, hogy Andor fütyörészve, gondtalanul ment haza hivatalából, midőn a lépcsőnél egy hordár utját állta — levelet adva át neki.

Hogy honnét — s kitől jött? — Nem is kérdezé. S a hordár fölöslegesnek tartván magát, a jó borravaló kiséretében távozott.

— De minek is kérdezte volna? — Kalandvágyó, dobogó szive azt sejteté vele — hogy Ő irta, Ő — az imádandó szép, kaczér menyecske — kivel régóta szemügyre vették egymást.

Andor képzelődő volt; tagadhatatlan, hogy érdekes külsővel is birt — de ő tán a valónál is többet képzelt.

Végre! mondá, szerencse föl! A szép asszony nem tud ellentállani — megunta az utczai par distance ösmeretséget.

— Ah! s mily kedves hely hova találkára hiv — a szigeten levő pavillonba, — ott nagyon kellemes — tét á tét-nek nézek elébe — végre hallhatom majd kedves hangját.

— Hisz tudtam én ezt rég, hogy a jég, mely már olvadásnak indult, végre — engedni fog.

De mily titokszerü, nevének még csak kezdő betüjét sem irta ide.

— Eh! de mit bánom én — e szigoru incognitót. — S alig várta a délutáni 3 órát, hogy ott lehessen.

Végre — készülhetett, s midőn átöltözve a tükör előtt szemlélé magát, olyasmit mormogott, hogy ő a szerencse fia.

Délután három óra felé kocsira ült s gyors ügetésbe hajtatott, két urat látott csak a magányos sétány felé menni — kiknek egyike kiváncsian nézett a kocsi belsejébe. — De Andor annyira elmerült gondolataiba, hogy mit sem vett észre.

A fasor elejénél leszállott s gyors léptekkel ment a pavillonhoz. Képzelhető, mily dobogó szivvel s reszkető kézzel nyitotta föl annak ajtaját. Még lélegzete is elállott, midön a sürün lefátyolozott hölgyet megpillantá; de mielőtt egy szót is szólhatott volna a hölgy kezdte meg a beszédet.

Hangját ugyan még nem igen hallá a sokat bámult asszonykának, — de képzeletében azt lágyan-ezüst csengésünek vélte.

S fájdalom! ime egy csalódás — e hang erős, majdnem kellemetlenül rekedtes volt, midőn magát merészségeért mentegette.

Andor azt gondolá, hogy lehet ily szép asszonynak nem kellemes hangja. — No de ezt is mellékesnek találva — a hölgy mentegetődzésére udvariasan felelé, hogy biztositja, miszerint ez élete legboldogabb napja.

Hanem valami elszomoritót tapasztalok asszonyom, nem elég, hogy levelét anonym küldte, hanem Ön is álarcz alá rejtőzve közeledik hozzám.

— Oh asszonyom! könyörgöm, le azzal a fekete fátyollal, mely oly bájos szempárt takar milyet életemben még nem voltam szerencsés látni, csak a mióta . . .

De szavát be nem végezheté, mert a pavillon ajtaja megnyilt s rajta azon kiváncsi ur lépett be — ki a kocsiban ülő Andort már megfigyelte.

A belépővel egy ideig farkas szemet nézett — mig annak szigoru s megrovónak látszó tekintete az Andor háta mögött álló nőre esett.

— Hermin! mily iszonyu helyzet ez?

Andor is megfordult, hogy a nőre tekintsen.

Ah! de mi ez? — szemét tágra nyitva — az előtte álló nőre bámészkodott. Hisz ez nem ő — ez egy rút vén leány — kit barátai viczczeiből már ösmert.

Most jött csak észre, ime a kelepcze s ő meggondolatlanul, esztelenül neki rohant.

De ki ne tette volna helyzetében? Végre gunyosan kaczagva tört ki: No ez ugyan furcsa kis tréfa, — szeretném ha magyarázatot kapnék.

Az apának (mert az volt) haragos tekintete szikrákat hányt s mondá:

— Ugy uram, ön ezt tréfának veszi, midőn egy szegény apa vérző szivvel leánya tisztességes hirnevét sárba tiporva látja, melyet annyi éven át . . .

— Atyám, — kiáltott közbe Hermin, ki megijedni látszott e kényes thémától.

Andor megérté e fölkiáltást, mert különösen mosolygott s a nőhöz fordult:

— Kisasszony! itt egyedül csak ön menthet ki, ha elmondja cselekedetét, azaz — ösmerje be, hogy egy névtelen . . .

Az apa félbeszakitá:

— Oh uram! ez mind üres mentség, ez nekem mit sem használ. Én leányomat e félreeső helyen egy fiatal emberrel itt találom, s

Az uj néppárttal szövetkezni nem szabad, mert 67-es közjogi alapon szervezkedett s a liberális eszmékkel és törekvésekkel pedig nyilt ellentétben áll.

A szabadelvü párttal mint régi esküdt ellenségünkkel a politikai tisztesség megsértése nélkül szintén ***nem léphetünk még csak fegyverbarátságra sem,*** mert mig egyrészről e párt leghazafiasabb törekvéseink megvalósitásának mindig ádáz ellensége volt, addig másrészről ***e pártnak e puszta hatalmi érdek megmentése czéljából tehát csak alkalom és ölletszerüen előrántott liberálizmusa iránt is a legcsekélyebb bizalommal viseltetnünk nem lehet.***

A politikai hullámzások közt követendő ut tehát csakis a következetes és elvhü politikának az utja lehet. Minden alkudozás, a kárhozatos és végzetes 67-iki kiegyezési alapon álló bármely politikai párttal való szövetkezés csak vészthozó lehetne pártunkra s annak becsületes multjára.

Bizzunk elveink tisztaságában és varázserejében. Hiszen a közel mult is fényesen igazolta azok nagyságát és horderejét. Hiszen láttuk, hogy ***elveink csak egy alárendelt részének mint végső mentő eszköznek átvétele is alkalmas volt arra, hogy abban az elkorhadt és méltán veszni tért szabadelvü pártban az élet utolsó felvillanását még egyszer — de bizonynyal utoljára — előidézze.***

Lapszemle.

Budapest, 1895. február 20.

A **Magyar Állam** a XIII. Leónak pápává megválasztatásának évfordulója alkalmából, üdvözli a pápát és Isten áldását kéri reá, hogy a jövő küzdelmeiben is oly méltóan állja meg helyét, mint eddig.

A **Hazánk** a meghiusult fuzióról czikkezik, itt elmondja, hogy a kormányelnök kereste fel az ellenzéki pártvezéreket, hogy a fuziónális tárgyalásokat megindits ák. Bánffy sietett kijelenteni, hogy a párt programnak azt a részét, mely a katonai természetü követelésekre vonatkozik a tárgyalásokba belevonni nem hajlandó. Ez a rideg álláspont a politikai levegőt egyszerre megtisztitotta a fuziónális ragálytól. Igy tehát a fuzió meghiusult.

A **Magyarország** azt mondja vezérczikkében, nogy a protestánst és katholikust nem lehet összetartani egyházpolitikai vitákkal és reminiszczenczziákkal, mert éppen az üzte szét őket, hanem erős közjogi politikával és küzdelemmel az országgyülésen és a hazában. Akczió kell. Kapotsfy intéző bizottsága egy akczió-bizottság, mely az elhanyagolt vidéket, vármegyéről-vármegyére, kerületről-kerületre, városról-városra, bejárja, fölriasztja, szervezi és aztán kezéből az összeköttetés szálait ki nem bocsátja.

A **Magyar Hirlap** megtámadja a római kuriát, hogy Magyarországgal szemben nem tud lemondani hübéresi igényeiről, s a nunczziusok mindig ezt a törekvését szolgálják. De azért soha sem sikerült a nemzetet kulturharczba belevinni, s ez most sem fog sikerülni. De hogy a törekvés megvan, ez fontos dolog. S azután Kálnokyt vádolja, hogy ugyancsak szántja a kulturharcz talaját. S azután felhivja a magyar kormányt, hogy befolyásával terelje a helyes utra.

A **Nemzeti Ujság** az alföldi inségről czikkezve elmondja, hogy a kepviselőház is tudomásul vette, hogy a gazdag Alföldön is pusztit már a társadalom réme, az inség. Maga a kormány is kénytelen volt beismerni, hogy a pusztitó inségről hivatalosan is tudomásai vannak. Azonban a képviselők által megszavazott egy napi dijjal nem elégedhetik meg az ország. Joga van a kormánytól, valamint a politikus uraktól valami más egyebet is várni, amely a terjedő nyomor megelőzésében állna. Ez az inség nem egy véletlen elemi csapásnak következményei, ennek gyökerei közgazdasági politikának évtizedes mulasztásaiba kapaszkodnak, mely a mezőgazdasági érdekek elhanyagolásával egyoldalu merkantil irányban fejlődött.

Az **Egyetértés** a hódmező-vásárhelyi képviselőnek az országházban ma előterjesztett javaslatáról ir, mely szerint a képviselők egy napi dijaikat ajándékozzák a hódmező-vásárhelyi inségesek számára. — Ezen inditványt el is fogadták. Mivel azonban az országban nemcsak a hódmezővásárhelyi nép éhezik, ha nem az egész birodalomban, oda módositották, hogy az összes képviselők napidijait, — mely 3970 frtot tett ki — az ország inséges népének segélyezésére juttatják. A képviselőház ezen mai elhatározásával csak példát óhajt szolgáltatni a társadalomnak, mely könyörületességét hatalmasabb emberbaráti tényekkel is bebizonyitja.

A **Budapesti Hirlap** az alföldi inségről czikkezik és elmondja, hogy az alföldi inség rémületbe ejti az országot. Az országgyülés mégis csak egy napi díját adja oda az éhezőknek, miért nem szavazhatta volna meg tiz napit? Mi az a napidij azokhoz a kegyetlen mulasztásokhoz képest, a melyekkel terhelve van az alföldi munkás népre nézve a törvényhozás.

A **Pesti Hirlap** is az inségről és szentimentalizmusról czikkezik, ebben magasztalja a képviselők »szép« cselekedetét, hogy egy napi illetményüket letették a haza oltárára. Felajánlották egész Magyarország inségeseinek s nem mint Endrey képviselő tervezte, Hód-Mező-Vásárhely magyar inségeseinek. Tovább megjegyzi: ne vegye azonban senki zokon, ha mi ennek a dolognak ezen szentimentális oldalát nem tartjuk valami nagyra.

A **Pesti Napló** a fuzióról czikkezik és ebben elmondja, hogy a Bánffy kabinet fuzió nélkül megy az appropriácziós vita elé. E vita mégis aligha lesz heves, és kevésbé végzetes Bánffy kabinetjére nézve. Bánffy komoly és őszinte kisérletet tett a fuziónak legalább részletes megvalósitására. Vállalkozása nem sikerült, mert nem sikerülhetett. A közigazgatási reformok sincsenek oly stádiumban, hogy a közjogi alapon álló pártok fuzióját nyakra-főre siettetnék.

A **Nemzet** Erdély és az ultramontánizmusról czikkez, melyben Ugront, Barthát és Györffyt elitéli, hogy Magyarországot függetlenné akarja tenni Ausztria irányában, de Róma tartományává. Erdély szempontjából tiltakozik, hogy Erdélyt ultramontán kisérletek szinterévé alázzák.

A **Neues Pester Journal** az osztrák parlamenttel foglalkozik és ismerteti annak jövő munkaprogrammját s hogy minő meglepetésekre lehet kilátás az osztrák politikai viszonyok terén.

A **Pester Lloyd** a napirenden lévő hódmező-vásárhelyi inségesek ügyét tárgyalja.

Biharmegye közügyei.

Rendkivüli megyei közgyülés.

— 1895. febr. 21. —

Csekély érdeklődés mellett folyt le tegnap délelőtt a megyeház nagytermében a vármegye rendkivüli közgyülése. Napirendre mindössze csak három tárgy volt kitüzve, melyek közül csupán a harmadik keltett némi érdeklődést, mikor az alispán előterjesztette a Feszty Árpáddal kötött szerződést a milleniumra festendő kép tárgyában.

---

tudom, meggyőződésem, egyikök részéről sem volt ez a véletlen müve.

Andor még most sem tudta fölfogni, hogy mily kényes helyzetbe jutott s csak vállait vonogatva, komikusan együgyü arczot csinált.

Az apa s leány mintha egyetértő pillantást váltott volna, folytatá:

— Egy barátommal erre sétáltam, midőn láttam önt kocsin erre jönni, a szigeten leszállani s eltünni, nem tudom mily kiváncsiságtól üzetve, vontam erre barátomat, ki most ide künn állva hallja e jelenetet. S oh jaj nekem! a kiváncsiságom saját vesztemre, szégyenemre szolgált. Ime uram, itt áll e leány kinek tisztességes hirnevén folt esett s ezt nemcsak a kétségbeesett apa tudja, de tudja ön is, más is, ki szintén fültanuja ez esetnek.

Andor most már hevesen kifakadt:

— Nekem mindegy, én tévedésnek vagyok áldozata. Isten önökkel, — s gyors léptekkel az ajtó felé tartott — de az apa föltartóztatá s ugy látszott, mintha ő nagysága is egy önkénytelen mozdulatot tett volna.

Az apa más hurokat kezdett pengetni:

— Uram — látom arczából, hogy ön jellemes ember s nem akarja, hogy egy kétségbeesett apa a végsőre határozza magát. Ime tegye azt, mit tudom bensejében a tisztesség szava, lelkiismerete parancsol — vegye nőül leányomat.

Andor azt sem tudva, hogy mit mond — csak utána hebegé: a — le—á—nyát? — —

Kinos jelenet volt ez, az apa s leány — hol egymásra, hol a szegény törbe esett Andorra néztek, — ki egy eszmétől megkapatva, bizva jelmondatába (mely most ugyan cserben hagyta) hogy ő a szerencse fia — ezt felelte végtelen komikus arczczal:

— Legyen. — —

*

Egy hó mult el, hogy Andor boldogtalan vőlegénye volt a város legcsunyább, leghervadtabb leányának, komikus helyzetét tudták ösmerősei s ő maga vicczelődött fölötte legjobban. Hermina pedig büszke volt furfangos eszére, — de egy dicsérendő gyöngéje is volt: szerette Andort, no meg hát a férjhezmenés ideje is rég megjött már, bár atyja ezt legtöbbet emlegete, nem ép gyakran, csak minden hét évben.

Az esküvő már rég meglehetett volna, mert kelengyéjét csak elő kellett szednie, mely már 20 év óta benaftalinozva parlagon hevert, de Andor három hónapot kötött ki az esküvőig. Ritkán látogatá meg menyasszonyát, akkor is rövid időre.

Egy izben emlité előtte, hogy szereti a zenét s nem kis csodálkozására a következő alkalommal már skálázva találta oldalán egy vén zongora mesterrel s ki, mint észrevette nagy bámulója menyasszonyának s ugyancsak laposakat pislant reá parókája alul, mi Andort a nevetésre készteté.

Ő még ma sem tudta, mint fog cselekedni, de azt érzé, hogy e házasságnak nem lehet, nem szabad létrejönnie.

— Ő a fiatal élet, erős ember egy vén feleség mellett.

E naptól kezdve ugy látszott valamely határozott tervet szőtt, gyakrabban jött s különösen a zongora órák alatt.

Herminnek is föltünt ez; eleinte a zenének tulajdonitá, majd ismét egy elejtett szavából más következtetésre jött.

— Mily furcsán hangzik — de tény, hogy Andor egy alkalommal szerelemről beszélt vele s akarva vagy sem, hangsulyozta, hogy a féltékenység azt csak növeli; Hermin szeme — mely hasonló volt egy pislogó mécseshez — nagyot villant s ekkor találta meg a rejtély nyitját, gondolva, hogy Andort a féltékenység hozta a zongora órákra. Ha józanabbul tudott volna okoskodni, ilyet nem gondol. A parókás vén ember s Andor vetélytárs.

— S kiért? . . .

Ő érte.

Ez mind igen satiricusan hangzik, de egy idő óta nagyon is merész gondolatai voltak; tehát enyelgett a vén emberrel s Andor pedig elégedetten dörzsölgeté kezeit.

*

Egy napon a zongora mester női vonásokkal irt levelet kapott, melyben 3 óra délutánra a szigeti pavillonhoz volt rendelve; nem is ment el zongora órát adni, mert ugy hitte, a dolog mindjárt veszit érdekességéből; mert a fölött nem is kétkedett, hogy e sorokat Hermin irta s bizonyos küszkeséggel gondolá, hogy a csinos fiatal vőlegény mennyire ki lesz játszva ő miatta.

Hermin ugyan az nap délben nagy izgatottan bontott föl egy neki érkezett anonym levelet, mely igy szólt:

»Kisasszony! ha meg akar győződni vőlegénye hütelenségéről, ugy menjen délután három s négy óra között a szigeti pavillonba, ott

A gyülés reggel 9 órakor kezdődött. Jelenvoltak Beöthy László főispán elnöklete alatt: Szunyog Péter alispán, Tóth Dezső főügyész, Cziffra Gerő pénztárnok, Lovassy Andor, Beöthy Pál, Baranyi András, Fráter András és Kesztheli Zoltán aljegyzők, Szász Ágoston, Balázsházy Bertalan, Ertsey Géza, Gyurkovics Kornél, Csapó Ferencz, Csapó Dezső, Ferdényi Kálmán, Udvarhelyi Géza, Fráter Kálmán, Jerzsák István, dr. Fássy Lajos, dr. Fráter Imre, Darabanth Elek, Hollósy Béla, Weiszlovics Gyula, Juricskay Ákos, Fleischer Miksa, Kékuss István, Roxin László, Géczi Lajos, dr. Nemes Imre, dr. Kovács Jenő.

A főispán a napirend előtt meleg hangon emlékezett meg az elhunyt Albrecht főherczegről, röviden méltatva egész életét és müködését s azt inditványozta, hogy a vármegye hódolatteljes részvétét a belügyminiszter utján juttassa kifejezésre ő Felsége a király elé.

Az inditványt felállva hallgatták végig s egyhangulag elfogadták.

Napirend szerint következett a honvédelmi miniszter leiratának tárgyalása a lóavató bizottságok megalakitása, illetőleg azok elnökeinek megválasztása tárgyában.

A miniszter felhivása következtében az állandó választmány véleményének elfogadásával a lóavató bizottságok a következőleg alakittattak meg:

1. Bihar, Szent-András, Uj-Palota, Püspöki, H.-K.-Pályi és H.-K.-Kovácsi községek számára elnök Szász Ágoston, Állatorvos Alexander Lajos.

2. Szalárd és a magyar-csékei járás összes községei számára; elnök Nagy Lajos, állatorvos Varga Lajos.

3. A Cséffai járás számára elnök Markovits Károly, állatorvos Madas Mihály.

4. A mező-keresztesi járás számára elnök Örley Kálmán, állatorvos Szkurka Andor.

5. A b.-ujfalui, derecskei és tordai járások számára elnök Nadányi Miklós, állatorvos Szkurka Andor.

6. A székelyhidi és margittai járás számára elnök Dravetzky Béla, állatorvos Csengey József.

7. Az érmihályfalvi járás számára elnök Dravetzky Gyula, állatorvos Csengey József.

8. Az élesdi járás számára elnök Beöthy Attila, állatorvos Varga Lajos.

9. A nagyszalontai járás számára elnök Markovics Antal, állatorvos Gelencsér Pál.

10. Tenkei járás számára elnök feketegyőrösi Szabó József, állatorvos Gelencsér Pál.

Ezen kivül e 10 bizottságba az illető járások legtekintélyesebb megyei bizottsági tagjai közül 3—3 választatott be.

A beéli, belényesi, vaskóhi járások számára ilyen bizottságok nem alakittattak, mert az ott osztályozott lovak csekély számára való tekintettel a honvédelmi miniszter ezt szükségtelennek tartotta.

Ezután a vármegyé tulajdonát képező közkórház átalakitási költségeire szükségelt kölcsön iránti alispáni előterjesztés, valamint az ezzel kapcsolatos miniszteri leiratok felolvasása és tárgyalása következett.

A beérkezett költségvetések közül mint legelőnyösebb az Incze Lajos vállalkozóé fogadtatott el és a közgyülés a vele kötött szerződést jóváhagyta. Rendes Vilmos és társainak a határidön tul benyujtott ajánlatát figyelmen kivül hagyták.

A közkórház renoválására és átalakitására szükséges költségek fedezésére, mivel a megyénk erre jelenleg pénze nincs, a közgyülés elhatározta az alispán inditványára, hogy a pénzt a Pesti Magyar Kereskedelmi Banktól veszi kölcsön, még pedig 60,000 frtot és a kölcsön létesitésével és a pénz megszerzésével Szunyogh Péter alispánt, Papp János főjegyzőt és Tóth Dezső főügyészt bizza meg.

E csekély érdekeltségü tárgyak után következett Szunyogh Péter alispánnak előterjesztése a vármegye által a milleniumra festendő kép megrendelése tárgyában.

Szunyogh Péter elmondja, hogy előzetes megállapodás szerint a kép megfestésére Feszty Árpáddal, a körkép festőjével kötötte meg a szerződést; Feszty 14,800 frtért hajlandó megfesteni a képet, mely azt a jelenetet fogja ábrázolni, mikor Perényi nagyváradi püspök a megye bandériumát a mohácsi csatába vezeti. Feszty nem hajlandó a kép elkészültének idejét határidőhöz kötni, mivel azt tartja, hogy a müvész inspirácziő folytán dolgozik, nem pedig gépiesen. Kéri a szerződés megerősitését.

A közgyülés a szerződést megerősitette, csupán azt kivánja pótlólag felvétetni, hogy Feszty legyen köteles 2 év alatt a képet okvetlenül elkésziteni.

Ugyanakkor felolvastatott a belügyminiszter leirata is, melyben ő elvben hozzájárul a milleninmi kép megfestésének létesitéséhez.

Egyéb tárgy nem lévén a gyülés 11 órakor véget ért.

Katholikus körök.

(Vége.)

Katholikus köreink további czélja a hazafias és vallásos irányban való müvelődés. Napjainkban, a midőn a vasut, telegraf, telefon, de különösen a napi sajtó az emberi társadalmat folytonos hullámzásban tartja, egymásután bizonyos szocziális kérdések fel-feltünnek a látóhatáron, a melyek elől az országot még kinai falakkal se lehetne elzárni, az emberiség java kivánja, hogy a nagy tömeg ezen kérdések iránt, mielőtt azok elementáris erővel ajtónkon kopognak, tájékozva legyen. És a lépten-nyomon felbukanó álprófétáknem is késnek ezen tájékoztatással. Csakhogy nélkülözvén a keresztény alapot, a nagy tömegnek általuk való felvilágositása és irányitása nem javitani, nem épiteni, hanem rombolni akar.

Azért már az audiatur et altera pars elvnél fogva szükséges, hogy a napi kérdéseket ne csak a szabadelvüség nagyitó üvegén, hanem a keresztény tanok szemüvegén vizsgáljuk. A napi kérdéseket tehát keresztény szempontból kutatni és azokat az igazi hazafias irányban terjeszteni, a kath. körök egyik főczélját képezi. Ezt elérni akarjuk gyakori közérdekü felolvasások, előadások és a keresztény irányu napisajtóval, könyvtárral és a közben való társasággal. *Azért ami az apró csemetéknek az iskola, a kath. iparos ifjaknak a legényegylet, ugyanaz a kath, kör a már megérett polgárságnak.* A kath. egyletek és a körök alakitására nagyobb sulyt kell fektetnünk — bizonyos tekintetben — mint az iskolákra, mivel a veszély imminens. A kath. egyletek és körök a lehető legnagyobb mérvben való elterjesztésénél semmi áldozattól sem szabad visszariadnunk, ha az áldástalan reformok elpogányositó befolyását a társadalomban nem is megtörni, de legalább paralyzálni akarjuk. Fájdalom, hogy a kath, intéző körök részéről ez iránt még mindig kevés, ugyszólván semmi sem történik.

Vajha korunk ezen hivó szavát a földi kincsekben bővelkedő nemes szivü testvéreink megértenék és vagyonuk nélkülözhető részét nem alapitványokra szánnák hanem a katholikus egyesületi czélokra és a katholikus sajtóra, ha nem akarják, hogy azok egykor esetleg a pogány czélokra fordittassanak.

Végre körünk czélja a szórakozás. Szórakozás nélkül az ember élete hasonlit a puszta sivataghoz, amelyben az emberi növény nem képes gyökeret verni, Szórakozás szükségét az ember a létért való küzdelemben nagyon is érzi, a gazdag ép ugy, mint a szegény, az öreg ép ugy, mint a fiatal. A napi fáradalmakat egyedül a szórakozás képes velünk feledtetni és lelkünknek a rugékonyságot ismét visszadni. Hol kath. kör nincsen, ott az emberek az annyira szükséges szórakozást oly helyen keresik, a hol azt éppen találhatják.

Nagy városban az ember a szórakozást könnyen megtalálja. De nem ugy van a vidéki kisebb városok és községek lakóival különösen a téli időben. Itt a szórakozási vágy kielégitése czéljából az emberek legnagyoba része korcsmákba vonul, az melyek, hogy valami nemesitő hatást gyakorolnának a társadalomra, senki se fogja állitani. A tulságos korcsmalátogatásnak nemcsak az a hátránya, hogy azokban az ember szellemileg elsatnyul, erkölcsileg eldurvul, hanem az is, hogy anyagilag tönkre megy és igy képtelenné válik a család fentartására.

Igaz ugyan, hogy egyes vidéki városokban már eddig is voltak olvasókörök, kaszinók, de hiányzott belőlük az az éltető szellem, amely a kath. köröket annyira jellemzi. *A liberális kaszinókban a heterogén elemek lehetetlenné tették a testvéries egyetértést;* azok nem annyira társas körök, mint ujságfogyasztó szövetkezetek és kártyabarlangok, amelyektől a kath. körök lényegesen különböznek. Azért a katholikus körben legyen akárminő szórakozás, összejövetel, a kör tagjai sohase feledkezzenek meg a kör »katholikus« jellegéről. Ezen jelző: »katholikus«, legyen mindig iránytüje a tagoknak, amely világosan megmutatja, hogy mi illő, mi méltó a kath. körhöz és mi nem.

---

találja azon szép asszony társaságában, kit ő régtől szeret.«

Hermint egyszerre iszonyu mértékben gyötörte a féltékenység; ő azt hitte, hogy joga van ehhez — elfeledte, hogy vőlegénye csak a kényszernek engedett, midőn őt eljegyezte.

Eszébe jutott, hogy akkor azon a sikerteljes napon őt lefátyolozva másnak vélte, hisz még kilétét nem tudta, hogyan bókolt neki.

— Hermin egész neki heczczelte magát — ugymond, — akár mily körülmények között lett is vőlegényem, hüségét jogom van követelni.

Pont háromkor elindult — tehát oda is ért a kitüzött időre; — a pavillonban csend honolt. —

Egyszerre egy halk sóhaj ütötte meg fülét.

— Ah! itt van! — itt kell lennie! s az ajtót gyorsan fölszakitá — fölháborodva rontott a pavillonba — s még magához sem térhetett meglepetéséből, midőn a zongora mester karjait inpertinens bizalmaskodással dereka körül fonta.

Hiába igyekezett öleléséből kibontakozni, hiába adott kifejezést megbotránkozásának — az öreg csak csititgatá — miszerint érti, hogy mégis csak zavart helyzet az első randez-vous egy ily fiatal hölgynek.

Hermin fülének ugyan jól esett a bók, de mégis haragudott e merészségért s heves szóváltás támadt végre közöttük, midőn egyszerre léptek közeledtek s az ajtóban Andor jelent meg — egyik barátjával.

A zongora mester zavarba jött, Hermin meg örömmel akart a szabaditó karjai közé repülni, de ez egy ijedt mozdulattal visszatolta s ép oly fölháborodást szinlelve, mint akkor Hermin atyja — megvetően mérte végig menyaszszonyát.

Az öreg mester bizonyos büszkeséggel mentegeté magát, mutatva a levelet.

Hermin most nem volt oly néma, mint először, most tudta magát menteni, de Andor ép oly kérlelhetlen volt mint eleinte, s határozott erős hangon szólalt meg:

— Uram! menyasszonyom hirnevét tönkre tette, én őt többé el nem vehetem, ez a maga kötelessége. — S volt menyasszonyához fordulva kárörvendő hangon mondá: ime kisaszszony czélját eléri, mert férjhez megy.

Ajánlva magát s kezeit elégedetten dörzsölgetve, mint ki jól végezte dolgát, távozott s megesküdött, hogy többé nem megy randésvousra. — —

Hermin kissé sóhajtozott, de végre belátta, hogy czélját igy is elérte. ?

Apróság.

A vizsgálaton. Tanár: Tegyük fel, hogy én pörömet önnek, mint ügyvédemnek átadnám. Mi volna akkor az ön első teendője?

Joghallgató: Mindenekelőtt előleget kérnék.

Latin reczeptek.

— Miért irnak az orvosok mindig latin és nem magyar reczepteket?

— Azért, hogy a betegek idejekorán a holt nyelvhez szokjanak.

NAPTAR.

— Február 22. —

Péntek, Róm. kath. Péter. Prot. Didim. Gör. kel. febr. 10. Pál. Izrael Schebat 28.

Nap kél 6 óra 39 p., nyug. 5 óra 18 percz. Hold kelte 6 óra 4 p. nyug. 2 óra 52 perczkor.

Február 23. Posta és távirda altisztek tánczvigalma a Zöldfában.
„ **24.** Ügyvédi kamarai közgyülés.
„ **24.** A b.-ujfalui önkéntes tűzoltó-egylet bálja.
„ **24.** Könyvnyomdászok egyrésze társasestélye.
„ **24.** A nyomdászok önk. osztályának tánczvigalma a Zöldfában.
„ **24.** Tüzoltó bál a Sasban.
„ **24.** Ipartestületi közgyülés.
„ **26.** A biharmegyei takarékpénztár rendkivüli közgyülése.
„ **26.** Zenekedvelők álarczos sétahangversenye a Fekete Sasban.

Márcz. 7. A bihar-körösvölgyi takarékpénztár közgyülése.
„ **10.** A nagyváradi takarékpénztár közgyülése.
„ **13.** A »Szabadság« sajtópöre.
„ **16.** Zenekedvelők philharmoniai hangversenye a Sasban.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:
Kiss Dávid kereskedése **Fő-utcza,**
Sonnenwirth-féle bazárban **Fő-utcza,**
Sonnenfeld Adolf papirkereskedésében **Fő-utcza,**
Kádár és Kiss czégnél **Kishid-fő,**
Kurtasi D. papirkereskedésében **Uri-utcza,**
Pauker Dániel papirkereskedésében **Kis-piacz,**
Reich Sándor vegyeskereskedésében **Szent-János-utcza,**
Mezey János füszerkereskedésében **Körös-utcza.**
Reich Antal kereskedése Kis-Fürdő-utcza.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtatnak.

* **Schlauch Lőrincz bibornok** táviratban fejezte ki király ő Felsége és az uralkodó ház irányában legbensőbb részvétét az Albrecht kir. herczeg halála által ért sulyos veszteség felett. — Ugyancsak táviratban tolmácsolta a kabinetiroda főnöke a király ő Felségének legbensőbb köszönetét a bibornok őszinte részvétnyilvánitásáért a fájdalmas veszteség felett.

* **A budapesti általános poliklinika** egyesület folyó hó 24-én vasárnapon délelőtt 11 órakor tartja meg a régi városháza tanácstermében ez évi közgyülését. A közgyülést Schlauch Lőrincz bibornok, mint az egylet védnöke külön beszéddel fogja megnyitni.

* **Feszty Árpád és Biharmegye milleniumi képe.** Tegnap kötötte meg Szunyogh Péter alispán a szerződést Feszty Árpáddal a vármegye által a milleniumra festendő képre nézve. A szerződés szerint Feszty 14.800 frtért fogja megfesteni a képet, mely Biharmegye bandériumának a mohácsi csatába való elindulását Perényi váradi püspök vezérlete alatt fogja ábrázolni s köteles a képet két év alatt, vagyis 1897 márczius havában, teljesen befejezett állapotban a megyének átszolgáltatni. Feszty igéretet tett, hogy egész müvészi ambiczióját bele fogja e képbe fektetni, hogy Biharmegye méltóan legyen képviselve e kép által is a kiállitáson s e czélból már a legközelebbi hetekben megkezdi a kép festéséhez szükséges anyag összegyüjtését és tanulmányozását, valamint a croquis-k készitését.

* **Doktor, a ki a csodákban hisz.** Rómából irják: Dr. Lapponi, a pápa első orvosa, az Akadémiában számos főpap és rendkivüli nagyszámu közönség jelenlétében előadást tartott a Lourdes csodáiról, a melyben visszautasitott minden kételyt azoknak a hitelességére nézve. Az előadást, a melyben a doktor tudományos alapon bizonyitotta e csodák csodálatos valóságát, nagy helyesléssel fogadták.

* **A nagyváradi latin szert. káptalan telefon összekőttetést** akar létesiteni az iroda és uradalmai között. Tegnapelőtt volt a hivatalos bejárás ifj. Rimler Károly rendőrkapitány elnöklete alatt. A hatóságnak a létesités ellen nincs kifogása, csupán a körös- és berettyó vizszabályozó társaság emelt nehézségeket, amennyiben a huzal az ő vonalokon lenne részben létesitendő. Valószinü, hogy ezen nehézségek le lesznek küzdve és a telefon-összeköttetés rövid idő alatt létrejön.

* **Márczius 15.** A szabadságharcz nagy napját márczius 15-ikét az idén a főváros összes iskoláiban meg fogják ünnepelni s az iskolaszéki tanács a szabad napot már engedélyezte. Az iskolákban már most készülnek az ünnepélyre, a melynek rendezésében részt vesznek a tanárok is. Több iskolában meg az ifjusági önképzőkörök pályázatot irtak ki az ünnepi beszédekre és szavalatokra.

* **Rabló biró, aki magát akasztotta fel.** A napokban történt, mint Beregszászról irják, hogy egy korcsmáros a munkácsi vásáron 700 forinton néhány marhát adott el s másnap hosszabb utra indult és 100 forintot vitt magával, a többit otthon hagyta. Megsejtette ezt a községi biró és elhatározta magában, hogy a 600 forintot elrabolja. Késő éjjel be is zörgetett az egyedül otthon lévő zsidó korcsmárosnéhoz hogy ereszsze be. Az asszony hivatkozva a zárórára nem tett eleget a biró kivánságának. A biró erre dohányt kért s mig az asszony odajárt a dohányért, a biró kinyitotta az ablakot és beugrott a szobába. Megfogta a megrémült korcsmárosnét és az ivóból a lakószobába vonszolta. Hol pénzt követelt tőle. Az aszszony kérlelte, könyörgött neki, hogy ne bántsa, de hasztalan. A biró megkötözte az asszonyt, odament a szekrényhez és zsebre vágta a 600 forintot. Ezután megeskette a korcsmárosnét, hogy nem árulja el s mint a ki jól végezte dolgát, távozni akart. Azonban visszafordult, mert nem bizott az asszony esküjében s azért meg akarta gyilkolni. Felszólitotta a szegény áldozatot, hogy készüljön a halálra. Az asszony most már arra kérte a birót, hogy ugy ölje meg, hogy a vérét ne ontsa. A biró beleegyezett és zsineg után nézett. Talált is egy ruhaszáritó kötelet. Felállt vele egy székre s a kötelet az ajtósarkára erősitve, hurkot csinált a végén. Mikor a hurokkal elkészült, a saját fején próbálta meg, hogy elég tág-e. Mialatt a hurkot igazitotta, lábai alatt megbillent a szék s a biró ott függött a kötélen. Hiába rugdalódzott, az asszony oly erősen volt összekötve, hogy a legjobb akarata mellett sem segithetett rajta. Segélykiáltásait senki sem hallotta. Igy telt el a rémséges éjszaka. Reggel arra járt a csendőrőrjárat s hallva a korcsmárosné segélykiáltásait, betört a házba. Az aszszonyt a földön fekve, a birót az ajtó sarkára akasztva, halva találta. A 600 forint, egy pár fülbefüggő és gyürü a zsebében volt. Az eset megyeszerte feltünést kelt, csupán a korcsmáros nem tud felőle, mert távol van s azt sem tudják merre jár. Az asszony a kiállott halálos félelem után ágyban fekvő beteg lett.

* **Báró Roszner Nagyváradra hivatkozik.** Máramaros-Szigeten élénk mozgalom indult meg egy kereskedelmi és iparkamarának Máramaros-Szigeten való felállitása érdekében és ez ügyben a vármegyei közgyülés utján a kereskedelmi minisztériumhoz már fel is terjesztették a kérvényt. Báró Roszner Ervin főispán is megigérte támogatását egy deputácziónak azon indokolással, hogy Máramarosmegye jelenleg a debreczeni kamara hatáskörébe tartozik, amelynek kerülete Jász-Nagykun-Szolnokmegyétől fel Beregmegyéig terjed. — A kerület ez óriás terjedelme annál feltünőbb, mert a mellette levő nagyváradi kerület egyedül Biharmegyére terjed ki. Az északkeleti vidék érdekeit a szigeti kamara valóban sokkal inkább lehetne hivatva megvédeni, mint a debreczeni kamara. Máramaros-Sziget pedig már azért is alkalmas hely felállitandó kamara számára, mert központja az ottani fa- és sókereskedelemnek, nemzetiségi szempontból pedig határozottan megerősitésre szorul. Máramaros-Sziget jelentősége a nemrég megnyilt Kőrösmezei elsőrangu vasut által is előreláthatólag emelkedni fog. Mindezek a körülmények megszivlelendőnek mutatják a kérvényt.

* **A tüzérlaktanya épitése.** A tüzérlaktanyára vonatkozó terveket tegnap vizsgálta felül s tárgyalta a kiküldött vegyes bizottság; a tárgyalásban Pokorni altábornagy is részt vett s az ő személyes befolyása felette elősegiti az ügy előre haladását. A tüzérségi laktanya mielőbbi felépitése különben is nagyon kivánatos a várbeli katonaság megfelelő elhelyezhetése végett. — A városi mérnöki hivatal által készitett terveket a vegyes bizottság jónak találta s csak jelentéktelen módositásokat tett azokon. A tárgyaláson Rácz Mihály főjegyző elnökölt, s az altábornagyon kivül a katonaság részéről: Pfrim tüzérezredes, Solcz főtörzsorvos, Materna tüzérszázados, Lemberger százados és Moltini katonai alhadbiztos, — a város részéről Darvasy Lajos tanácsnok előadó, Dus László főügyész, ifj. Rimler Károly rendőrkapitány, Busch Dávid főmérnök, Bozóky Béla vasuti főmérnök, Knapp Ferencz épitész; törv. hatósági tagok, dr. Hoványi Ferencz főorvos, — s az államépitészeti hivatal részéről Lánczy Tóbiás kir. főmérnök voltak jelen.

* **A telepesek temploma.** A Nagy-Becskerek mellé, Felső-Muzslyára telepitett 420 magyar család között mozgalom indult meg, hogy róm. kath. plébániát kapjanak, mert a már négy éve elmaradt vallási oktatás ijesztőleg kezd nyilvánulni a lakosság laza erkölcseiben. Rónay főispán, aki a kérdéssel már régen foglalkozik, megtette a szükséges lépéseket a plébánia felállitására nézve és a templom épitési költségeinek beszerzéséről is gondoskodik, Dessewffy Sándor csanádi püspök rögtön felajánlott 2000 frtot.

* **Mese a monte-carlói gyémántokról.** Ennek a hires játékbarlangnak ugynevezett szépségei közül ez idő szerint ketten versenyeznek a bank királynői méltóságáért; az egyik Pongy franczia származásu kisasszony, a másik Otero, spanyol nő. Ha a franczia száz frankot tett a roulettere, Otero bizonyosan kétszer akkora téttel játszott és megforditva. Mikor aztán belátták, hogy igy nem győzedelmeskednek egymáson, megkezdték a gyémántharczot életre-halálra. Mind a két hölgy annyi ékszert rakott a ruhájára, a mennyi csak ráfért s ugy parádézott a teremben, sőt még a parkban is. Eleinte csak türkizekkel, nemes opállal s egyéb kisebb rangu ékkövekkel folyt a párbaj. Egy szép napon azonban Otero halálos csapást akart mérni ellenfele fejére s gyémántokkal behintett ruhában, fekete gyöngynyakékkel, fején igazán királynői diadémmal s kézcsuklóján mogyoró nagyságu gyémántokkal jelent meg a sétán s még fekete csipkéből készült alsószoknyája is gyöngyökkel és ékkövekkel volt kivarrva. No de Pongy kisasszony sem hagyta a dolgot annyiba, hanem rövid idő mulva minden ékszer nélkül lépett be a terembe . . . szobalánya kiséretében, akinek nemcsak ruhája, hanem még köténye és fejkötője is csupa gyémánt volt. Ebbe azután már a játékbank igazgatósága is beleszólt s Otero panaszára megtiltotta Pongy kisasszonynak az efféle tréfák megismétlését vagy tovább folytatását.

* **Menjenek a paphoz!** Érdekes jelenet folyt le tegnap délután a nagyváradi »cseléd-kapitány« szobájában. Téli bundában a sarokban ott ült az öreg Ny. Györgyné, mellette állott egy szép fiatal asszony és szembe vele a kanapén egy barna férfi: a férje.

A panasz ott kezdődik, hogy M. György nem akarja azt megengedni a feleségének, hogy dajka legyen; az asszonyka meg nem akar élni a férjével, mert üti veri. Még a kis gyermeke halálával is őt vádolja:

— Azért halt meg az a 3 hetes angyal, mert a kezemben volt, mikor gyomroztál!

A férfi tagad, az anyós pedig bizonyit. Mikor a kis menyecskét figyelmeztetik, hogy menjen vissza a férjéhez, megvillan a két bogár szeme es pereg a nyelve:

— Én? Inkább tiz évig a megyén, mint egy napig vele!

A rendőrbiztos megint csak csitit, megint csak jót akar, de hát a férj is, az asszony is váltják a szót.

A jkönyv egyre hosszabbra nyulik; szóba jön a 3 éves kis fiu is; vitatkoznak, hogy kié legyen.

A férfi is követeli, az asszony is. Az aszszonyka megrázza a fejét, hirtelen egyet gondol és neki pirulva igy szól az emberhez:

— Ugy-e azt mondtad, hogy rosz voltam, rosz vagyok. Nohát igazságod volt, igazságod van. Az a gyerek nem a tied.

A férfi erre végighalad a biztos szobáján, kiveszi a zsebkendőjét és letörli könnyeit. Nem hiszi maga sem, amit az előbb vádképpen az asszonynak szemébe vágott. Érzi, hogy nagyon szereti s azért beszél és tesz olyan sok bolondot.

A rendőrbiztos végre is belátja, hogy ezt az ügyet nem lehet közigazgatási uton elintézni és kihirdeti a következő itéletet:

— Menjenek a paphoz! Ha onnét irást hoznak, hogy csakugyan nem lehet kibékülniök, akkor az asszonynak kiállitják a cselédkönyvet.

* **Az északkelet-tengeri csatorna megnyitása.** Európai esemény s uralkodók ünnepe is lesz az északkelet-tengeri csatorna megnyitása, amelynek idejét tudvalevőleg junius 20-ikára tüzték ki. Vilmos császár az összes német fejedelmekkel megjelenik az ünnepen, s kivüle előreláthatólag több európai uralkodó lesz tanuja a csatorna megnyitásának. — Meghivót kapott Ferencz József király, Umbertó olasz király s a czár is, s ez utóbbi állitólag már meg is igérte, hogy Hamburgba megy a megnyitás ünnepére.

* **Temetések.** Szegedy József 1848/49-iki honvédőrnagy hült tetemeit tegnap délután 3 órakor helyezték a várad-velenczei sirkertben örök nyugalomra. A temetésen résztvettek többen társadalmunk ismert alakjai közül, továbbá az elhunyt rokonai és bajtársai. A koporsót számos élő és csinált virágból készitett koszoru boritotta s a szallagokon a következő feliratok voltak olvashatók:

Feledhetetlen jó atyánknak — bánatos gyermekei. — Sulyok Miklós és neje — feledhetetlen atyánknak. — A feledhetetlen rokonnak — Márkus János és családja. — Szeretett kománknak — Sulyok Miklós és neje. A többi koszoruk szalag nélkül voltak.

A gyászszertartást Gábrielli plébános végezte. A temetést Germán Károly temetkezési intézete teljesitette szokott rendben és pontossággal.

Tegnap délután ment végbe néhai Dutka Kálmánné temetése Kőfaragó-utczai lakásából. A gyászszertartást Dencs János esperes-plébános végezte segédlettel, minek végeztével a 4-es fogatu gyász halottas kocsira helyezték az elhunyt koporsóját, mely telve volt szebbnélszebb koszorukkal. Nagyszámu résztvevő közönség kisérte a halottat örök nyugvó helyere: az olaszii közsirkertbe. A temetésen megjelentek: Kenéz Sándor törv. biró, Darabant Elek. Fehér Elek, Farkas László, Sável János és nagyszámu közönség. — A diszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradi disztemetkezési intézete végezte.

* **Egy dragonyos tiszt viszontagságai.** Sok viszontagságon ment ma keresztül, mint Bécsből irják, egy dragonyos főhadnagy. Délelőtt tizenegy órakor egy dragonyos tiszthez méltó elegánczával beült a 389. számu bérkocsiba, hogy az ezred-parancsnokságnál jelentkezzék. Alig ért azonban a Lasten-strasse végére, mikor a bérkocsi olyan erővel ütődött egy szenes kocsihoz, hogy a kocsis a bakról leesett. A nekivadult lovak vágtatva ragadták a kocsit az Alsergrund irányában és a járókelők között nem volt senki, aki a felbőszült állatokat feltartóztatta volna. A nekivadult lovak az Universitäts-Strassén neki mentek egy teher-kocsinak, mire a bérkocsi felborult, a főhadnagy pedig fejével neki esett egy kirakat üvegtáblájának. Szerencsére semmi komolyabb baja nem történt, csupán a sisakja lapult alaktalan tömeggé.

* **Uj posta hivatal.** Biharvármegye »Cséhtelek« nevü községében folyó évi márczius hó 1-én postatahivatal lép életbe, mely a papfalvamargittai kocsiküldönczjárat utján nyeri összeköttetését s megnyitása napjától kezdve mint a postatakarékpénztár közvetitő hivatala is müködik. A postahivatal forgalmi körébe Cséhtelek községén kivül még Bisztra-Ujfalu, Bozsoly községek és Dód puszta osztatott be.

* **Milán király adósságai.** A »Kel. Értesitő« jelenti Belgrádból: Nincs rá kilátás, hogy Milán király egyhamar Szerbiába visszatérhessen, mert Miklós czár bizalmas uton tudatta Sándor királylyal, hogy mihelyt Milán szerb területre lépne, rögtön bepörölteti a volgakamai banknál fölvett és a király vagyonára betáblázlatott két milliónyi összeget, melyet boldogult atyja Milánnak a szerb régensek könyörgésére csak az alatt a föltétel alatt utalványoztatott ki, hogy Milán becsületszavát lekötötte, hogy Szerbia területére többé nem lép. A boldogult czárt rendkivül bántotta, hogy egy volt uralkodó mibe sem véve becsületszavát, a czár jóhiszemüségét ily módon kijátszotta, Miklós császár pedig nem hajlandó megtürni, hogy Milán büntetlenül folytassa üzelmeit. Milánnak különben meggyült a baja Brey gróffal, a német követtel is, a ki azelőtt sok éven át képviselte Németországot Szerbiában s benső barátságban volt Milán királylyal. E barátság révén fölvett Milán uralkodói becsületszavára egy év alatti visszafizetésre 4 év előtt 500.000 frankot váltóra. Elmult vagy három év, de Milán nem fizetett; a mult őszszel azután Brey gróf személyesen is eljött Belgrádba, hogy követelését behajtsa. Milán magával vitte őt vadászataira s szentül igérte, hogy három hónap mulva lefizeti az egész összeget. Ez a terminus is lejárt, a nélkül, hogy Milán beváltotta volna szavát. Ekkor Brey gróf egyenesen Sándor királyhoz fordult, kérve, hasson oda, hogy az apja a tartozását kiegyenlitse, mivel ellenkező esetben kénytelen volna közbotránynyal a biróság utján keresni követelése kiegyenlitését. A királyt igen kellemetlenül érintette Brey gróf levele, de nem hajlandó még ezt a nagy összeget is sajátjából kifizetni, mivel apja majdnem egész megtakaritott készpénzét fölemésztette.

* **Tüzre ült és meghalt.** Emlitettük annak idején, hogy Kocsis Lajosné Kovács Juliánna részeg fővel ugy akart felmelegedni, hogy egy fazékba parazsat rakott és egy lyukas székre ülve maga alá tette. A ruhája tüzet fogott és mire észrevették, sulyos égési sebeket szenvedett, minek folytán a biharmegyei közkórházba került. A szerencsétlen asszony, mint értesülünk, tegnap sebeiben elhalt.

* **Megszünt járvány.** Báránd községben a mult év őszén és télen a roncsoló toroklob igen nagy mérvben lépett föl. Most — mint tudósitónk irja — ezen járvány Báránd községben teljesen megszünt.

* **Egy vándorlegény kilétét kutatják.** Kellemetlen meglepetésben részesült a Deés felől jövő vonat vezetője. Ugyanis 18-án reggel ugy fél 8 órakor a zsaki és válaszuti határ mellett a sinek között egy férfit vett észre, kiről azt hitte, hogy öngyilkosságot akar elkövetni s a vonat robogó kerekei alá fogja magát vetni. A vonatot tüstént megállitotta s a férfit megfogta, hogy a sinekről levezesse. Ekkor vette észre, hogy a férfi meg van fagyva s már halott. Innen beszállitották az apahidi hullaházba, a hol csak annyit tudtak kilétéről megállapitani, hogy vándor legény s legutóljára Máramaros-Szigeten volt alkalmazva mint munkás. Most Szolnok-Doboka vármegye alispánja felhivja a törvényhatóságokat, hogy ha ezen egyén kilétéről tudomással birnának azt hozzá bejelenteni sziveskedjenek.

* **Rövid hirek.** Tiszaluczon a debreczeni személyvonat kisiklott. Baj nem történt. — Ungvárott az ottani honvédezred egyik közlegénye agyonlőtte magát. — Pöstyénben Büchler Ignácz szegény üveges egy Jósziv-sors-jegygyel tizezer forintot nyert. — Torzsán, Bácsmegyében Hancz Miklós parasztlegény szerelmi bánatában agyonlőtte magát. — Sátoraljа-ujhelyen Asch Izsák bonyhádi lakostól őrült nővére megszökött. Egy galicziai csodarabbihoz utazott. — Orosházán Szabó Sándor szerelmi féltékenységből rálőtt Kasza Marira, aztán pedig maga ellen irányitotta a revolvert. Mindketten a halállal vivódnak. — Pojenárban Dudán Gyorgye 3 éves fia forró vizzel telt fazekat rántott magára, ami ugy leforrázta, hogy sebeibe belehalt. — Pécsen Zsinkó József odavaló lakos főbelőtte magát. Tetténck oka szerelmi bánat volt. — Sopronban Szarka Lajos honvédkáplár ezredétől megszökött és egy fogadóban agyonlőtte magát. — Aninán Vist Antal őreg bányász az utszélen egy fára felakasztotta magát. Tettét életuntságból követte el. — Fehértemplomon Lambert Bálint az országos nyomda hivatalnoka elmezavarában a kutba ugrott, a hol halva találták meg. — Nagy-Kikindán Móór Károly kereskedő eltünt és máig sem került elő. Rokonai azt hiszik, hogy öngyilkosságot követett el. — Hiricsen Nikodém Ferencz földmives felakasztotta magát. Tettének oka életuntság volt. — Pacséron Hegyi János 90 éves aggastyán lakására betört egy, eddig ismeretlen rabló. Hegyivel lakik, nején kivül, fiatal menye is. A rabló a menyecskére ráparancsolt, hogy meg ne mocczanjon, mert meghal, a két öreget pedig baltával agyonvagdalta. Aztán feltörte a pénzes ládát és 600 frtot elrabolt. — Öngyilkosság szerelemből. Hauer Miklós, egy huszesztendős torzsai (bácsmegyei) suhancz sziven lőtte magát azért, mert szülei nem engedték meg neki, hogy szive választottját, egy tizenhároméves leánykát elvegye.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről **2·12, 7·08, 1·50,** 7·15 — 3·46.	Budapest felé **2·25,** 8.43, **11·04,** 12·23, 2·26.
Kolozsvárról **2·18, 10·44,** 11.41, 8·00, 8·38.	Kolozsvár elé **2·19, 7·15, 2·24,** 4·00, 12·05.
Szegedről 8·30, 9·32, 5·30.	Szeged felé 4·25, **7·33,** 10·15.
Aradról 9·32.	Arad felé 4·25.
Vaskóh-Belényesről 11·28, **9·07.**	Vaskóh-Belényes felé **5·10,** 2·10.
Gyoma-Kótról 10·10, **8·02.**	Gyoma-Kót felé 7·00, 2·05,
Érmihályfalváról 8·15, **9·22**	Érmihályfalva felé 6·45, 4·40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A Bihar-Körösvölgyi takarékpénztár közgyülése.

—

Meghivás.

A Bihar-Körösvölgyi Takarékpénztár Részvénytársaság V-ik évi rendes közgyülése f. évi márczius hó 7-én, délután 3 órakor fog a Takarékpénztár helyiségében megtartatni, melyre a t. részvényesek meghivatnak*)

A közgyülés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése a társaság 1894. évi üzletéről.
2. Az igazgatóságnak az évi üzletről való számadása és a nyereség felosztása fölött inditványa.
3. A felügyelő bizottság jelentése az évi számadás és a nyereség felosztása tárgyában.
4. Az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.
5. Az igazgatóságba egy igazgatósági tag választása.
6. A felügyelő bizottságba egy, — esetleg ha az igazgatóságba egy felügyelő bizottsági

*) 13. Azon részvényes, ki a közgyülésen résztvenni kiván, tartozik legalább egy hó óta a részvénykönyvben nevére irt részvényeit a társaság pénztárába a közgyülést megelőző egy órával letenni s a letett részvényekről egy a részvény számát kitüntető igazolási jegyet kap.

Ha a részvényes részvényei valamely hatóságnál vagy részvénytársulatnál letétben vannak, a letéti jegy letétele mellett is kiadatik az igazolási jegy.

tag beválasztatnék két felügyelő bizottsági tag választása.

7. A napi biztosok napi dijainak megállapitása.

8. A telekkönyv költségeihez való hozzájárulás megállapitása.

9. Esetleges inditványok.

Beőthy Atilla
elnök.

Irodalom.

— **Vaszary Kolos életrajza.** A Korrajzok czimü uj folyóirat egyszerre négyes füzetben adta ki a biboros herczegprimás életrajzát. Az arczképpel és kéziratmással diszitett vaskos kis kötetet maga a szerkesztő Dr. Körösy László irta. Vaszary Kolos az egyházpolitikai küzdelmek egyik legkiválóbb történeti alakja. Békés szelleme, fenkölt idealizmusza, tündöklő hazafisága és fényes szónoki tehetsége becsültté tette a nevét a tróntól a kunyhóig. Életrajza valóságos korrajz. Adatokban gazdag, feldolgozásban gondos; több érdekes aktája most jelenik meg először a nyilvánosság előtt. Őszintén ajánlhatjuk olvasóinknak. Az ünnepelt egyházfejedelem rokonszenves hangulattal megirt életrajzának ára 1 frt 20 kr.; előfizetőknek 90 kr. A husz ivnyi kötet megrendelhető a Korrajzok kiadóhivatalában (Budapest, Andrássy-ut 25.) Kapható minden nagyobb könyvkereskedésben is.

— **A Szent-István Társulat tudományos és irodalmi osztálya** folyó évi február hó 21-én délután 4 órakor osztály-gyülest tartott. Tárgysorozata ez volt: 1. Folyó ügyek. 2. dr. Surányi János Az állami tekintély erkölcsi alapja. 3. Dr. Gyürky Ödön A nemzeti nevelés.

Uj magyar népdalok. Illésy Gyula gyomai kántor-tanitó a napokban adta ki saját szerzeményü dalait »Alföldi nóták« czim alatt. A füzet hat dalt tartalmaz, melyekhez a szöveget Balog Isván irta. Az egyes dalok énekhangra (szoprán vagy magas bariton) zongora kisérettel vannak alkalmazva és pedig ugy, hogy a dallam bennfoglaltatik a kiséretben is, és igy éneklés nélkül előadhatók mint önálló zongoradarabok.

Érthető, ha a fővárosi sajtó is meleg elismeréssel fogadta az uj dalokat, mert valóban igen sikerültek. Van azokban melegség, könnymosoly, melancholia, magyar temperamentum. Az első szám: »Fehér gulya kolompja« ... ugyszólván közkincsévé lett már az alföldi sirvavigadó magyaroknak, mert széltében-hosszában éneklik azt és a mi fő, a czigány is vonójára vette.

A második »Dérré fagyott« kevésbbé ismert, de nézetem szerint több eredeti szépséget tartalmaz és zamatosabb.

A többit nem emlitem; az érdeklődők eléggé kiváncsiak lehetnek rájok a mondottak után. Ha hozzá teszem még, hogy szerzője Nagyvárad szülötte, hogy itt neveltetett, ugy kettös okunk van nekünk váradiaknak elismeréssel támogatni a hivatott tehetséges szerzőt, hadd lássuk, mily inspirácziók támadnak abban a lélekben, mely ifjukori emlékeit s benyomásait abban az időben gyüjtötte Váradon, mikor falai között nem hangzott még a »Groswardein.« Kapható a szerzőnél Gyomán. Békésmegye. Ara 2 korona. *Dr. Sz. G.*

— **„Argirus.“** Jakab Ödönnek «Argirus« cz. elbeszélő költeménye, melyet az Akadémia a Nádasdy-dijjal jutalmazott, megjelent a Lampel-Wodianer-czég kiadásában, a mely valóságos remekét a diszmüveknek csinálta belőle. Góró Lajossal, a jeles illusztrátorral gyönyörü képeket rajzoltatott hozzá; a kiállitás is egyike a legszebbeknek s végül a könyv bekötési táblája káprázatóan szép. Kétséget sem szenved, hogy a könyv egyike lesz a legkeserettebb ajándékmüveknek. Ara füzve 3 frt, fényes diszkötésben 5 frt.

— **A Herkó Páternak** meg jelent a 7! száma, mely ujból az egyetlen kath. élczlap fokozatos fejlődését tanusitja s azt a kitartó lelkesedést és ügyességet, melylyel a szerkesztő lapjában a kath. felfogás mellett harczol. — A küzdelemben, mely körülöttünk folyik, meg kell-vén ragadni minden eszközt, nem hagyhatjuk figyelmen kivül a kath. sajtó ezen organumát se, mely a guny nyilaival ostorozza a liberálizmus büneit. Szerkesztőség Gránátos-utcza. — Előfizetési ára 4 frt.

— **„Politikai Hetiszemle.“** A legutóbbi (február 17-iki) 7. szám a következő érdekes tartalommal jelent meg: A parlamenti helyzet, irta R. Az uj községi törvény (eredeti értesülés.) Apponyi és a magyar nemzet, irta Veritas. Az örménykérdés, irta Patriárka. Lukács László programmja, irta —n. Szőlőink ujjáteremtése, irta Mezőgazda. Tőzsde és pénzügy. Apponyi és az eszmény, irta Cassius. Gyulai Pál a magyar sajtóról, irta Róna Béla. A Hétről.

EGYLETEK.

Nagyváradi zenekedvelők egyesülete.

Meghivó.

A nagyváradi zenekedvelők egyesülete saját pénztára javára Nagyváradon, 1895. febr. 26-án, a »Fekete Sas« termeiben zártkörü álarczos séta-hangversenyt rendez. Az estély müsorozata: I. Rész: Este 8 órától 10 óráig sétahangverseny. II. Rész: 10 órától táncz. III. Rész. 1. órától 2 óráig szünet. Csak személyjegyek adatnak ki.

Részletes tudnivalók:

Nagyvárad város müvelt uri közönsége évtizedek óta nélkülözi a farsangi élet egy legélvezetesebb, legvonzóbb mulatságait, — az álarczos bálokat; ezeket óhajtja választmányunk a farsangi életbe visszaállitani, midőn elhatározta, hogy az egyesület javára évenként a város müvelt közönsége pártolása mellett tartatni szokott farsangi estélyt zártkörü álarczos séta-hangverseny formájában rendezi.

Elhatározásunkra befolyással volt azon, a társadalom előkelő hölgy és férfi tényezőitől nyert biztatás, hogy egy ily zártkörü álarczos bál eszméje a müvelt közönség egész sorába kedvező fogadtatásra fog találni. Mi tehát hogy a müvelt közönség támogatását és részvételét annyival inkább megnyerhessük, — egy rendezőbizottság tekintélyével óhajtunk minden résztvevőt biztositani arról, hogy estélyünkön az álarczos titka sértetlenül megóvatik, s minden álarczos, az uri közönségtől jogosan elvárható védelemben fog részesittetni.

A rendező-bizottságba egyleti elnökünk vezetése alatt a következő urakat nyertük meg: Dr. Bakats Béla, Dézsi Géza, Enhuber Frigyes, Gratzl József, Hranyiczky Károly, Hegedüs Géza, Kempf Róbert, Knoblauch Antal, Kunz Gusztáv, dr. Moskovits József és Réz Mihály urakat.

Az estélyen dezséri Bachó István karmesterünk vezetése alatt, az egylet müködő testülete a 37. gyalogezred zenekara közremüködésével, müvészileg összeállitott mulatságos müsort fog előadni, — a terem és mellékhelyiségek feldiszitve, a közönség rendelkezésére lesznek.

Tánczhoz a katonai- és népzenekar fog játszani.

A résztvevő nők és férfiak tisztelettel felkéretnek, hogy az estély jelentőségének megfelelően, — bizonyos komoly vagy tréfás álarczos jelmezben, dominóban, vagy egyszerü báli öltönyben sziveskedjék megjelenni.

Az estély pontban 8 órakor veszi kezdetét; a müsor bevégezte után táncz veszi kezdetét; az álarczosok éjfélkor távoznak, vagy demászkiroznak.

Belépti jegy ára: Személyjegy 2 forint. Számozott karzatjegy bármelyik sorban 2 frt. Az egyesület alapitó-, rendes- és pártoló tagjai maguk és szorosan vett családtagjaik részére — az egyesületi alapszabályban biztositott kedvezményes árakon: Személyjegyet 1 frt 50 kron válthatják meg. Jegyváltásnál ezen meghivó, valamint egyleti tagoknál, a tagok 1895-ik évi igazolványa mindenesetre felmutatandó. Meghivó, vagy tagsági igazolvány nélkül jegyek nem adatnak ki. Az egyesületi tagok jegyváltásánál az 1895. évi I-sö szelvény használandó. Az egyesületi tagok világosan figyelmeztetnek arra, hogy kedvezményes jegyeiket **febr. 26-ik napja délutáni 5 óráig mulhatlanul megváltsák**, mivel ezen időn tul, az estélypénztárnál kedvezményes jegyek egyáltalában **nem** adatnak ki.

Belépti jegyek ezen meghivó, illetőleg a tagsági igazolvány előmutatása mellett előre válthatók: folyó évi február hó 24- és 25-én, ugy február hó 26-ik napjain d. e. 10—12-ig, d. u. 3—5 óráig a rendező-bizottság irodájában (»Fekete Sas« fogadó 17. sz. szoba), karzatjegyek előjegyezhetők február hó 20-ik napjától kezdve az egyesület elnöke Mezey Mihály ur lakásán (Kossuth-utcza, 3. szám); az előjegyezett, de február hó 25-ik napja d. u. 5 óráig ki nem váltott karzatjegyek el fognak adatni.

A rendezőség gondoskodott arról is, hogy az urak használatára a fogadó egyik szobájában mérsékelt dijért egészen uj férfi dominók s álarczok álljanak rendelkezésre.

Az egyesület választmánya nevében.

Mezey Miáhly, elnök.

REGENY-CSARNOK.

Kisértés.

La Rosée elbeszélése. (26.)

Forditotta: **Veress Zsigmond.**

(Folytatás és vége.)

— Azt hittem, megkellett tennem. — susogta Margit.

— Miért?

— Oly végtelenül szerettelek téged; oh sokkal inkább, mint saját boldogságomat,

— Oh Margit, minő tévedés!

— De hát hol voltál?

— Hamburgban.

— Mikor jöttél vissza?

— Ma éjjel.

— Ma éjjel. És én?

— Te egy félórával jöttél utánam, mialatt a szolgáló még mindig az én eltünésem fölötti bánatodról beszélt, hallottam, hogy nevemet kiáltod, megfordoltam, s te ájultan rogytál lábaim elé. Elhivattam fivéredet és az orvost. Az orvos azt tanácsolta, hogy egyelőre rejtsem el magamat, mig előkészitnek téged.

— De te gyermek, miért kinoztál meg engem annyira?

— Azt hittem, hogy a te boldogságodra történik, — felelt halkan Margit.

— Hogy gondolhattál te ilyent? Nem érezted, hogy mennyire szeretlek.

— Igen, de ... azt hittem, hogy saját szivem meg fog csalni; azt akartam, hogy boldog légy.

— Nem értlek, — sóhajtott Marechal.

— Hallgasd meg, igy történt. Midőn te távol voltál, akkor irt nekem Charlotte, hogy menjek hozzá, mert mondani akar nekem valamit. Először nem akartam elmenni, de később — magam sem tudom kiváncsiságból vagy kétkedésből — elmentem hozzá.

— De Margit! Ahoz az asszonyhoz, ki veled amerikai párbajt akart vivni?

— A mint hozzá mentem szemrehányásokkal fogadott. Azt állitotta, hogy te nem szeretsz engem, te csak halálomat óhajtod, s ide adta elolvasni azokat a leveleket, melyeket te korábban irtál neki. Oly lángolók voltak, hogy teljesen megtévesztettek. Mikor látta, hogy ingadozom, gyorsan kihasználta előnyét, megesküdött, hogy én csak a te utadban állok, hogy csak a részvét köt téged hozzám, miután a te boldogtalanságodra ismét egészségessé lettem. Charlotte mindig meggyőzőbben beszélt hozzám. Lábaim alatt ingadozni éreztem a földet s elvégre is annyira vitt, hogy hittem neki. Nem tudtam egy szóval sem felelni. Fogadott velem, hogy ha én oly nagy lelkü lennék, hogy rövid időre elhagyjalak téged, ugy nyolcz nap alatt te visszatérsz karjaiba. Utálattal fordultam el tőle. De mikor az utczán voltam, ujult erővel támadott rám mind az a mit a mondott. Beszéde első része világos volt.

Te magad is közeli halálomat hitted s azért

vettél el. Én pedig nem tudtam, hogy jegyesedet hagyod el. Mi volt természetesebb, mint az, hogy te szereted még azt a lányt, s csak jó szived, igazság érzeted csatol oldalomhoz. Az a gondolat, hogy próbára tegyelek téged, egészen hatalmába keritett. Minden további megfontolás nélkül, ugy a hogy voltam a vasuthoz mentem. Pénz volt nálam s váltottam egy jegyet Hamburgba. De mennyire kinzott a vágy, az aggodalom! Mert nem voltam-e nőd? Nem kellett volna-e helyemen maradnom? És aztán — oh nem tudnék nélküled élni — nem, nem, inkább meghalnék! Minden nap, minden órában fokozódott a vágyódásom utánad, annyira, hogy nem tudtam tovább kitartani. S vissza utaztam.

— S te engem csakugyan a Charlotte karjaiban találtál!

— Oh Istenem! A szegény téged nagyon szeretett. Mivel kárpótoljam azért a mit elvettem tőle?

Sándor nevetett.

— Az által vigasztalhatod meg, ha egy jó kora összeg pénzt küldesz neki.

A legközelebbi napokban Margit fölszólitotta Chorlettet a jelentkezésre, hogy adósságát leróhassa. Charlotte jelentkezett és minden aggódás nélkül elfogadta a felajánlott 100.000 frtot.

Később New-Yorkból irta, hogy szerencse volt az rá nézve, hogy Margit nem halt meg, mert unoka testvéréhez férjhez ment s most munkájuk és vagyonuk után ugy élnek mint egy fejedelem.

— Istennek hála! — örvendezett Sándor, ki első szülöttjét tartotta karján, midőn Margit a Charlotte levelét fölolvasta neki.

TÁVIRATOK.

—

Albrecht főherczeg halála.

Budapest, febr. 21. (Saját tud. táv.) Albrecht főherczeg ravatalához, mint Arcóból jelentik, ma bocsátották a közönséget. A ravatal a palota teázó termében áll pálmák és araleák között; baloldalán vannak elhelyezve a tábornagyi jelvények, jobb oldalán pedig az elhunyt rendjelei. A halottat a császári vadászok két tisztje őrzi. Ma, mise után fél tizenegykor a főherczegek és főherczegnők térdenállva hosszu ideig imádkoztak a ravatal előtt.

Budapest, febr. 21. (Saját tud. táv.) A főherczeg tetemét szombaton éjjel viszik az arcói pályaudvarba, a hova a községtanács tagjai s a Mária Terézia-rend lovagjai kisérik a koporsót. A vonat egész Bécsig egyhuzomban fog haladni s csakis vizet vesz föl utközben. A főherczegek is szombaton este utaznak el Arcóból.

Budapest, febr. 21. (Saját tud. táv) Vilmos német császár Albert főherczeget bizta meg, hogy a temetésen képviselje.

Budapest, febr. 21. Saját tud. táv.) Albrecht főherczeg holttestének szállitása alatt ama területek parancsnokai, amelyeken a tetemet keresztül viszik, kisérni fogják a vonatot. A temetésen a katonai kiséretet vagy a hadügyminiszter, vagy egy lovassági tábornok fogja vezetni.

—

A király és a herczegprimás.

Budapest, febr. 21. (Saját tud. táv.) A király ma meleghangu táviratban köszönte meg Vaszary Kolos herczegprimásnak Albrecht főherczeg halála alkalmából táviratilag tett részvétnyilatkozatát.

A nemzeti párt értekezlete.

Budapest, febr. 21. (Saját tud. táv.) A nemzeti párt ma délután Horánszky elnöklete alatt ülést tartott, amelyen 6 tag kivételével az összes tagok jelenvoltak. Apponyi Albert bejelentette a pártnak, hogy Bánffy Dezső báró fölszólitotta őt arra, hogy a 67-es alapon álló pártok fuziója érdekében vele tárgyalásokat kezdjen. Minthogy azonban a miniszterelnök előre kijelentette, hogy a nemzeti párt kátonai követeléseiből semmit nem akceptál és a mostani helyzetet érintetlenül fönn kivánja tartani, Apponyi kijelententette a miniszterelnöknek, hogy ezek a követelések a nemzeti párt programmjának kardinális részét képezik, ezeket tehát el nem érheti és igy a fuzióról tovább beszélni tárgytalanná vált. A nemzeti párt mai értekezlete egyhangu lelkedéssel bizalmat és köszönetet szavazott Apponyi grófnak s elhatározta, hogy a Bánffy kormány ellen a legerősebb politikai küzdelmet fogja kifejteni. Ezzel tehát a fuzió kérdése egyelőre lekerült a napirendről. Az aporoprioráczionális vitánál a párt álláspontjának kifejtésével Apponyi Albert grófot bizták meg. Szó volt az értekezleten a néppártról is, a melynek a nemzetiségekkel szemben követett magatartását egyes szónokok elitélték, de e részben semmi határozatot nem hoztak.

Adomány az inségeseknek.

Budapest, febr. 21. (Saját tud. táv.) Pallavicini Sándor őrgróf a csongrádmegyei inségesek között egyelőre 200 hektoliter rozsot s nagy mennyiségü tüzelőfát osztatott ki.

Br. Fejérváry Arcóban.

Budapest, febr. 21. (Saját tud. táv.) Bécsi telegramm jelenti, hogy az arcói gyászszertartásnál a magyar kormányt Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter fogja képviselni.

A muszka barátság visszautasitása.

Budapest, febr. 21. (Saját tud. táv.) Szófiából telegrafálják, hogy Ferdiuánd fejedelem határozottan és végleg elutasitotta Cankovnak a legnagyobb mértékben ousszofil programmját.

Közgazdaság.

—

A rendőrkapitányi hivataltól.

1218/1895. rkpt.

Hirdetmény.

A földmivelésügyi m. kir. miniszter ur rendelete alapján ezennel felhivatnak mindazon helybeli lótartó gazdák, akiknek tenyész lovaik vannak, hogy azokat hivatalos megvizsgálás végett a folyó évi február hó 24-ik napjának délelőtti 8 órájára az itteni lóvásártérre kivezessék s illetve elővezettessék.

Nagyvárad, 1895 február 20-án.

Ifj. Rimler,
rendőrkapitány.

—

Növényféleség megállapitása. A földmivelési miniszter azon sajnos tapasztalat alapján, hogy a gazdák a vásárolt mag után nem azon növényféleséget nyerik, mint a minőnek azt az eladó állitotta, a magyar-óvári növénytermelési kisérleti állomásnál oly intézményt létesitett, mely mindazon esetekben, a midőn a növényféleség azonossága magvizsgálat utján meg nem állapitható, termelési kisérlet utján azonban meghatározható, a gazdaközönségnek, magkereskedőknek s általában minden magkeresőnek rendelkezésére álljon a szükséges felvilágositás végett; a termelési kisérlet eredményéről az emlitett intézet bizonyitványt állit ki. A kisérlet végrehajtásának és bizonyitvány kiállitásának dija 5 frban van megállapitva, mely a maggal egyidejüleg küldendő be.

Kiviteli tilalom. A földmivelési miniszter tudatja, hogy a ragadós száj- és körömfájás behurczolásának veszélye miatt a Hont-, Liptó-, Baranya-, Trencsén- és Tolnavármegyék területéről a hasitott körmü állatoknak Boszniába és Herczegovinába való bevitele meg van tiltva.

—

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. február 20.

I. Készáru üzlet. A tegnap beállott irányzatváltozás ma is eltartott, a mennyiben élénkebb kinálat folytán az árak készbuzában nehezen tartva maradtak és csakis malmaink egy része foglalkozott bevásárlásokkal. — Az elkelt 20.000 q. hazai buza ismét nagyobbára helyi raktáráruból állott, azonkivül a beérkezett kocsirakományok képezték a forgalom tárgyát.

Rozs irányzata tartott, 5.40—5.45 forinton helyben.

Árpa irányzata változatlan. Takarmányáru folyton kerestetik.

Tengeri irányzata szilárd. Hazai áruért 6.20—6.30 forintot fizetnek kőbányai hizlalók.

Zab irányzata változatlan. Elkelt: 100 q. 6.17½ frt, 200 q. 6.10 frt, 150 q. 6 frton készpénzfizetés ellen.

II. Határidő üzlet. Külföldről semminemü impolzus nem jött, mely piaczunkat befolyásolta volna, másrészt pedig a készáruforgalom csendes irányzata spekulánsaink vételkedvét korlátozta ugy, hogy vontatott üzletmenet mellett nehezen tartott árak fejlődtek, melyek a délutáni forgalom alkalmával 3—4 krnyi csökkenéssel végződtek buzában és rozsban. Takarmányczikkek mint tengeri és zab változatlanul maradtak.

Előfordult kötések: buza tavaszra 6.50—6.54 frt, buza őszre 6.90—6.94 frt, rozs tavaszra 5.42—5 46 frt, tengeri máj.—jun. 6.21—6.23 frt, zab tavaszra 6.03—6.06 forint, káposzta-repcze augusztus—szeptemberre 10.50—10.60 forint.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, február 20. Készlet: 103.728 drb. Urasági öreg kövér I. rendü: 47—48 kr.; közép: 47—48 kr.; süldő kövér: 49—50 kr.; sovány: 47—48 kr; Román: —'—.; Szerb kövér 46—47 kr; könnyü 45½—46½ kr. A hizott sertés üzlet irányzata: változatlan.

—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén: 1895. febr. 21-én.

Magyar aranyjáradék 4%	124.—
Magyar koronajáradék	99.30
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	127.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	104.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	125.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	98.20
Italmérési jog megváltási kötvény	102.25
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	153.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	101.75
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	101.75
Osztrák járadék papirban	125.—
Osztrák járadék ezüstben	101.—
Osztrák járadék aranyban	159.—
Osztrák korona járadék	1090.—
1860. osztr. államsorsjegyek	496.75
Osztrák-magyar bankrészvény	411.25
Magyar hitelbank részvény	395.50
Osztrák hitelintézet részvény	984.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	1211.—
20 frankos arany (Napoleond'or)	—.—
Német birodalmi márka	—.—
London vista	—.—
Paris vista	—.—
20 márkás arany	—.—

Nyomdász-tanonczokul fölvétetnek valamely középiskolának egy-két osztályát végzett, 14 éven felüli fiuk.

Szent László-nyomda,
Apácza-utcza 3. szám.

Szent László-nyomda-részvénytársaság Nagyváradon.